

Dolenjski list

Tednik okrajev Črnomelj, Kočevje in Novo mesto

LASTNIKI IN IZDAJATELJI: Okrajni odbor SZDL Črnomelj, Kočevje in Novo mesto. — Izhaja vsak petek — Ureja uredniški odbor. — Uredništvo in uprava: Novo mesto, Cesta komandanta Staneta 25. — Poštni predaj 23. — Telefon uredništva in uprave 127. — Tekoči račun pri Narodni banki v Novem mestu 616.T-181. — Letna naročnina 300 din, polletna 250 din, četrletna 125 din. — Tiska tiskarna »Rlo« venskega poročevalca. v Ljubljani

Dolenjska gospodarska poslanica OB NOVEM LETU

Zalostno sliko je kazalo naše gospodarstvo ob koncu druge svetovne vojne. Več desetisoč požganih domačij in gospodarskih poslopij, zlasti v kočevskem, pa tudi v črnomeljskem in novomeškem okraju, razdrte proge in uničene postaje, prekopane ceste, mostovi pa niti bilo ni nikjer na območju naših krajev, vsaj celih in nepoškodovanih ne. Močno prazni so bili hlevi, kašče pometene, skrinje in omare brez oblog. A kar je še najbolj hudo, marsikatera družina, ki je ostala brez vsega tega, je ostala še brez rednika, brez gospodarja in brez delovne sile. To je bila kaj žalostna gospodarsko-socialna bilanca štiri letne krvave narodnoosvobodilne boje in ljudske revolucije, ki je zahtevala ogromne žrtve in napore, ki jih je naše ljudstvo tudi dalo, vedelo, da brez žrtve ni zmage. Poleg podedelja so utrpela med vojno veliko škodo tudi naša mesta, zlasti Novo mesto, Ribnica in Kočevje, ki je bilo ob koncu vojne en sam kup ruševin.

Po zaslugi pravilne gospodarske politike ljudske oblasti, brezprimernega delovnega poletja in skrajne požrtvovalnosti naših ljudi, smo postopoma celoti materialne in socialne rane vojne. Z obnovo smo začeli pravzaprav iz

nič, saj nismo imeli industrije in obrtnih podjetij ter delavnic, ker je bilo potrebnih tudi te obnovljati hkrati z obnovo celotnega gospodarstva. Vse je šlo sporedno, pa ne lahko, ampak z največjimi napori. Posledicam vojne so se pridružile še druge težave, kot slabe letine, ujme in končno še huda gospodarska blokada vzhodnih držav, za nameček pa še dve zaporedni hudi sušni leti. Vse te težave smo s pravilnim usmerjanjem gospodarske politike in velikim doprinosom naših ljudi premagali.

Nismo pa se zadovoljili samo z obnovo. Hkrati smo gradili in krepili industrijo kot osnovo gospodarskega napredka in neodvisnosti, kajti da bi šli na isto stopnjo gospodarstva, kot smo ga imeli pred vojno, se nismo zadovoljili. Hoteli smo in hočemo vedno več, hočemo močno, napredno socialistično gospodarstvo, ki je jamstvo višje življenjske ravni delovnih ljudi in konec izkoriščanja človeka po človeku.

Kam moramo usmeriti bodoče gospodarske napore?

Poleg odprave napak, bomo morali glavne napore usmeriti v dvig kmečke proizvodnje. Naši kmečki pridelki so po krivdi zastarali kmetijstva zelo dragi, dohodki kmeta prav iz istih razlogov pa navzlic temu zelo majhni in so v povprečju daleč pod dohodki industrijskega delavca ali uslužbenca. So tu in tam izjeme, ki pa ne izhajajo iz dobre kmečke proizvodnje, pač pa iz špekulacije posameznika in so res le izjeme. Na splošno so dohodki kmečkega proizvajalca majhni in zaradi tega ne more dati družbi tistega, kar bi lahko dal ob boljšem obdelovanju zemlje, pa tudi sam je pri tem prikrajšan.

V kmetijstvu moramo še naprej razvijati in krepiti državnino in združena posestva kot centre naprednega kmetovanja, obenem pa je treba misliti na načrtno dvigovanje kmečke proizvodnje sploh. Veliko nam bo pri tem pomagala naša mlada industrija, vendar to še ni dovolj. Potrebni so tudi dolgoročni in kratkoročni krediti za gradnjo silosov, gnojnih jam, za nakup dobrih plemenjakov in semen za oba sektorja lastništva. Potrebna je obvezna borba proti vsem rastlinskim škodljivcem in tudi proti neugodnim vremenskim pojavom. Potrebno je prepričati našega kmečkega proizvajalca, da bo začel tudi on gospodariti, oziroma proizvajati s svinčnikom v roki, da bo znal pridelovati tisto, kar mu donaja največ dohodkov. Potrebno je dati kmečkemu proizvajalcu vsaj približno tako strokovno znanje za njegovo panogo, kot jo imata na primer obrtni in

industrijski delavec za svojo stroko.

Industrija ima na Dolenjskem še zelo mlade in šibke korenine, zato je treba z industrializacijo Dolenjske nujno nadaljevati in hitreje kot doslej. Razvijati pa je treba take vrste industrijo, ki ima pogoje. Ne gre tu morda za ključne objekte teške industrije, gre predvsem za dopolnjujočo industrijo, ki je prav tako važna in ki jo je lažje razmestiti. Kočevska na primer ima vse pogoje za lesno predelovalno in kemično industrijo iz mehkega lesa, novomeški okraj pa za predelavo iz trdega lesa. Ta predel Dolenjske z Belo krajino sploh še ni raziskan, ne vemo, kake naravne zaklade skriva zemlja v sebi, da bi lahko gradili ustrezno industrijo.

Veselo v leto 1954!

VSEM NAROČNIKOM, BRALCEM IN SODELAVCEM ŽELITA MNOGO USPEHOV IN ZADOVOLJSTVA V LETU 1954

UREDNIŠTVO IN UPRAVA DOLENJSKEGA LISTA

Milovan Djilas predsednik Zvezne ljudske skupščine

Pretekli petek popoldne je bil v Beogradu uvodni skupni sestanek Zveznega sveta in Sveta proizvajalcev Ljudske skupščine FLRJ, na katerem je bil na predlog skupine 26 narodnih poslancev izvoljen za predsednika Zvezne ljudske skupščine tvariš Milovan Djilas, ki je po iz-

svuvenosti in neodvisnosti Federativne ljudske republike Jugoslavije.
Za prvega podpredsednika skupščine je bil izvoljen Vladimir Simić, za drugega podpredsednika pa Lidija Sentjurc. Veljko Stojnić je bil izvoljen za sekretarja skupščine. Za predsednika Zveznega sveta je bil izvoljen Vlado Zečević, za predsednika Zveznega zbora proizvajalcev pa Ivan Božićević. Josip Vidmar je bil izvoljen za predsednika Sveta narodov.

Kaj vse smo naredili po vojni?

Mnogo, zelo mnogo. Spet je stekla železnica po obnovljenih viaduktih, mostovih in nasipih, ki so med vojno okupatorju hudo zmešali načrte, po vojni pa so se uklonili velikemu delovnemu poletju naših ljudi. Tudi ceste so kmalu postale uporabne. Na njih in na železnici je porastel promet za nekolikokrat. Postale so močne utripajoče žile naglo razvijajočega se gospodarstva.

Tisoče in tisoče domov je spet zrado na pogorčkih in rubevinah. Nekdanje lesene stene kmečkih domov je zamenjala opeka, slamo na strehi pa prav tako rdeča in bela strešna opeka. Skoraj razdelani kočevski in novo mesto sta spremenila lice. Istočasno so zrasli prvi industrijski objekti na Dolenjskem: Tekstilna tovarna v Novem mestu, Belsad v Kanjizari, tovarna igrač v Novem mestu, Tovarna učil v Črnomlju, lesno predelovalna (žal premalo smotr-

na) industrija v kočevskem okraju, na storine majhnih in srednje velikih obrtnih delavnic ter podjetij poleg obnovljenih in razširjenih predvojnih industrijskih obratov. Tisoči domov so dobili električno luč. Vsi večji kraji so povezani s telefonsko žico, prav tako pa je bilo poleg predvojnih odprtih več novih avtobusnih zvez. Skoraj vsak večji kraj ima zdravstveno ambulanto ali postajo, ki nudi zdravstveno zaščito delovnim ljudem svoje okolice. Novi industrijski objekti in delavnice ter povečano obratovanje v prejšnjih so dali zaslužek tisočem novih delavcev, ki so bili prej prisiljeni iskati kos kruha v tujini. Zlasti na Kočevskem so se razvila močna kmetijsko živinorejska državna posestva, ki postopoma rastejo v kmetijsko živinorejske veličinate socialističnega gospodarstva. Še in še bi lahko naštevali, pa bodi dovolj, saj to, kar smo zgradili, vsak dan vidimo.

Železnice, ceste, vodovodi, šole, turizem...

Pravega gospodarskega razvoja v naših krajih si ni mogoče misliti brez gradnje novih železniških prog in sodobnih cest. Železniška zveza Črnomlja in Kočevja z rajnim je osrednje prometno vprašanje dolenjskih krajev. Proga Brežice-Nov mesto-Suha krajina-Kočevje je drugo važno prometno vprašanje Dolenjske. Na novo avtomobilsko cesto Zagreb-Ljubljana bo nujno potreben priključek podobne ceste z odcepom s ceste Zagreb-Reka preko Bele krajine in Gorjancev. Načrt za gradnjo ceste Ljubljana-Sušak skozi Kočevje je bil dogovorjen že pred vojno. Potrebno ga je čimprej uresničiti v celoti. Poleg teh pa je še polno lokalnih cest, ki jih je treba temeljito popraviti ali na novo zgraditi.

Prekrba z dobro pitno vodo je v večini predelov naših okrajev odprto in zelo pereče vprašanje, pa bodi to v Beli krajini kot celoti, v Suhi krajini, vsaj pod Gorjanci, v okolici Trebnjega ali drugod. V vseh treh okrajih manjka tudi še nekaj desetnih šolskih stavb, ki so bile uničene med vojno ali jih je sploh ni bilo, približno toliko pa je takih, ki še malo ne ustrezajo potrebam današnjega šolstva. Gradnja predvidenih vodovodov za posamezne okolišne in gradnja šol ne trpija nobenega odlaganja več.

Turizem je na Dolenjskem prava pravzaprav še neopredeljena dolžina. Dovolj je naravnih lepot in zgodovinskih znamenitosti. Kako lepi

S sedme seje obh zborov OLO Novo mesto Le z večjo proizvodnjo bomo dvigniti družbeni dohodek

Skoraj polnoštevilna udeležba odbornikov obh zborov na 7. redni seji OLO Novo mesto 23. decembra prita, da se odborniki vedno bolj zavajajo svoje odgovornosti kot predstavniki volivcev v najvišjem okrajnem območnem forumu. Seje so se udeležili tudi ljudski poslanci novomeškega okraja: Niko Silih, Franc Krese-Coban, Franc Pirkočič, Ing. Vilma Pirkovič in Stane Smid.

Na dnevnem redu je bila razprava o gospodarski problematiki okraja (Izvajanje proračuna in uporaba investicijskih sredstev), tekoče upravne zadeve, sprejemanje odlokov ter druge zadeve. V razpravi o obirnem ter izbrnem poročilu predsednika gospodarskega sveta Maksa Valeta je sodelovalo več odbornikov obh zborov. Poudariti pa moramo, da je večina odbornikov pri tej razpravi obravnavala predvsem drobna lokalna ali občinska vprašanja in so se zavzemali zlasti za razdelitev sredstev. Mnogo premalo so razpravljali, kako ta sredstva ustvariti in kam vložiti razpoložljivi denar, da bo donasal skupnosti največ koristi.

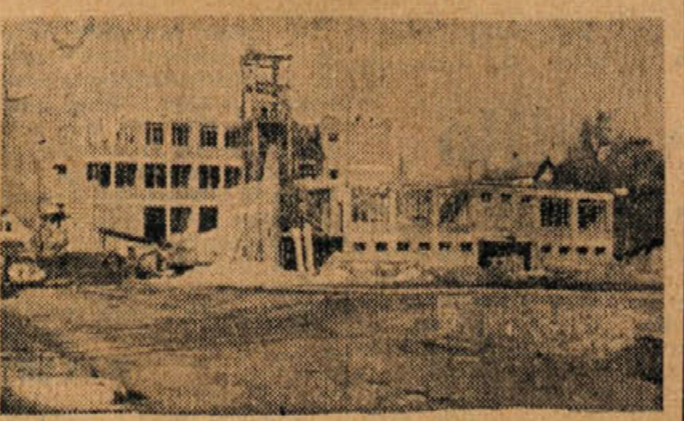
Odbornik Jože Dular je s številnimi dokazili, kako majhna je na primer mlečnost naših krav, ki znaša povprečno komaj 1000 litrov na kravo. Nakazal je tudi, da bi z izboljšanjem krmilne baze in selekcije goveje živine lahko že v nekaj letih dvignili mlečnost krav za dva in polkrat. To pa je tudi edina pot, da bo nova tovarna za predelavo mleka v Novem mestu lahko obratovala s polno zmogljivostjo. On in še nekateri drugi odborniki so se zavzemali, da bi morali ceno močnatim krmilom znižati približno za polovico, ker je previsoka. Odbornik Stane Hladin pa je začel prav tako izredno važno vprašanje organizacije dela in storilnosti v naših (Nadaljevanje na 2. strani)

Česa pa še nismo napravili?

Večino tega, kar smo še želeli, pa nismo napravili, ni izpadlo morda zaradi nepravilnega vodstva ali premajhnega delovnega poletja ljudi, pač pa največkrat zato, ker vsega nismo zmogli. No, bilo je tudi napak in nepravilnosti, saj so le-te pri takih naporih in podvigih skoraj neizbežne. Obnovljene domačije imajo marsikje sicer novo streho, znotraj pa so še zelo slabo opremljene in nedodelane. Še so tudi domovi, ki čakajo obnove. Samo v Beli krajini jih je kakih 100. Med tem pa smo lahko ugotovili, da so si obnovili ali celo modernizirali svoje stavbe na račun obnove in s pomočjo družbenega prispevka taki, ki do take pomoči niso imeli pravice.

Kmečke delovne zadruge, ki smo jih organizirali s precejšnjim trudom, niso pokazale tega, kar bi morale in za kar so bile organizirane, zato smo njihovo organizacijsko obliko spremenili. Prvotne oblike niso ustrezale našim razmeram. Splošne kmetijske zadruge so sicer povezale desetisoče kmetov, vendar pri dviganju kmetijstva niso dale tistega prispevka, ki bi ga lahko, ker so pač razvile svojo dejavnost predvsem

OGLAŠUJTE V NAŠEM LISTU

Dijaški dom »Boris Kideřič« v Črnomlju bo prihodnje leto postal prijetno zavetišče dijakov Bele krajine. Tako skrbi ljudska oblast za mladino

Ustanovljeno je Društvo prijateljev mladine v Dolenjskih Toplicah

Končno smo tudi v Dolenjskih Toplicah ustanovili Društvo prijateljev mladine. Ustanovni zbor je bil v ponedeljek zvečer. Udeležba bi bila lahko boljša. Povabilu iniciativnega odbora se je odzvalo le 42 ljudi. Nekateri namreč še vedno ne razumejo, da je v Toplicah potrebno to društvo, saj je dosti vzgojnih problemov, ki bi jih bilo treba rešiti. Tako moramo kritizirati KUD, člani bi vaje za igranje lahko eno uro kasneje in se udeležili ustanovnega sestanka. Vendar je ustanovni zbor, ki ga je vodil član Okrajnega odbora Društva prijateljev mladine tov. Ivan Sitar, uspel. Tov. Cirila Novinec je podala kratek referat v pomenu te organizacije. Izvolili smo odbor 13 članov. Predsed-

nik je tov. Jože Novinec. V odbor smo izvolili tudi zaslužne prosvetno delavke tov. Sobarjevo, učiteljico v pokoji, ki vedno budno spremlja kulturno-prosvetni dvig Toplic.
Novi odbor je takoj sprejel sklepe, da pridobi čim več članstva, da izvede novoletno jelko, da pokrene vse potrebno za graditev otroškega igrišča in da prouči možnosti za otvoritev otroškega vrtca. Sklenili smo vsi, da bo Društvo prijateljev mladine stopnjevalo svojo aktivnost.

Najdaljši predor v naši državi

Pri gradnji elektrarne Gojak pri Ogulinu na Hrvaškem bo treba zgraditi 10 km dolg predor do strojnice in elektrarne v vasi Gojak. Predor so začeli graditi te dni. Najprej so začeli kopati jaskice iz površine pa do glavne osi predora, odkoder bodo potem kopali, oziroma vrtali v obeh smereh. Na ta način bodo lahko začeli vrtati predor na več krajih hkratno. Vpadni jaski pa so važno tudi zaradi zračnega pri delu. V načrtu predvidevajo, da bo predor zgrajen do leta 1957.

Asfaltiranje ceste Zagreb - Reka

Končana so dela na graditvi posameznih objektov bodoče asfaltirane ceste Zagreb - Reka. Od Zagreba do Karlovca je bila cesta že prej asfaltirana, od Karlovca do Duge Rese pa so jo asfaltirali nedavno. Prav tako je končan del ceste skozi Gorski Kotar. Skupno je doslej zgrajeno 100 kilometrov ceste. Če bo zima ugodna, bodo dela kar nadaljevali. Cesta bo 1954 povsem končana.

D A N E S

smo priložili vsem naročnikom položnice za obnovo naročnine in poravnavo morebitnih zaostankov. Naročnina za leto 1954 znaša: letoletna 480 din, polletna 240 din, četrletna 120 din. — Vsi, ki bodo vplačali vsaj do 31. januarja 1954 letoletno ali polletno naročnino, bodo sodelovali v velikem narodnem nagradnem žrebanju, v katerem bodo februarja razdelili 24 daril v skupni vrednosti nad 150.000 dinarjev! Ne pozabite: plačana naročnina vam zagotavlja brezplačno zavarovanje pri DOZ, ki ga uživajo vsi naročniki našega tednika!

OKRAJNI KOMITE ZVEZE KOMUNISTOV SLOVENIJE — OKRAJNI ODBOR SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA SLOVENIJE
NOVO MESTO

VSEM DELOVNIM KOLEKTIVOM, MNOŽIČNIM ORGANIZACIJAM, KMETIJSKIM ZADRUGAM, PODJETJEM IN USTANOVAM V NOVEM LETU 1954

NOVIH USPEHOV ZA PROCVIT OKRAJA IN NA P REDEK SOCIALISTIČNE DOMOVINE!

VREME
za čas od 1. do 8. januarja 1954:
V splošnem pogosto padavine, pretežno v obliki snega, zlasti proti koncu tekočega tedna in v drugi polovici prihodnjega tedna.

Trebišnjica bo postala znano lovišče rib. Reka Trebišnjica ima nenavadno dobre pogoje za gojenje postrvi. V Bileči ob izviru Trebišnjice že gradilo ribnik, ki bo sprejel 1.500.000 l/ker. Tako bo Trebišnjica že v nekaj letih imela mnogo rib, ki bodo prebivalcem ob Trebišnjici služile za prehrano, razen tega pa bo Bileča privlačila tudi številne domače in tuje turiste, ljubitelje ribolova.
Gostivar je dobil novo železniško postajo. Te dni so zaključili še z zadnjimi deli na železniški postaji v Gostivaru in jo predali prometu. Nova postaja ustreza vsem potrebam za nemoten promet in ima razen velike čakalnice tudi slaščičarno, bife in restavracijo. Dograjeno je tudi poslopje za naprave III. sekcije za vzdrževanje proge Skoplje-Gostivar. Obe stavbi sta modernizirani in sta v ponovno vi ulice Lazarja Kolisevskega, ki je največja in najširša v Gostivaru.

NEKAJ ZANIMIVOSTI IZ VINOGRADNIŠTVA

V našem listu smo že večkrat posvetili pozornost važni panogi dolenjskega kmetijskega gospodarstva — vinogradništvu. Tokrat sem se odločil, da našim vinogradnikom posredujem nekaj novosti s tega področja kmetijstva, ki smo jih zasledili v naši in tuji vinogradniški literaturi.

VINSKA TRTA, KAKRŠNO POZNAMO MI DANES, JE OBSTOJALA NA ZEMLJI ŽE PRED POJAVOM ČLOVEKA, SEVEDA V DIVJEM STANJU. Šele s potrebnega in vzgojo je iz nje nastala domača, žilavna vinska trta. Zgodovinarji smatrajo, da je njeno kultiviranje preneseno z vzhoda. Da je to kultiviranje zelo staro, nam dokazuje dejstvo, da imajo že najstarejši jeziki nazive za trto, grozdje in vino. Stiri rimski pisatelji pogosto omenjajo vino. Vinogradništvo je bila cvetoča in donosna kmetijska panoga do približno polovice prejšnjega stoletja, dokler se niso pojavile boleznj oidijs, perenospora in končno trnna us, ki je začela ugonabljati naše vinograde že l. 1880.

RAZSIRJENOST VINOGRADNIŠTVA PO SVETU IN PRI NAS

Na svetu imamo danes 40 držav, ki se bavijo z vinogradniškim proizvodnjo. Celokupna površina vinogradov v svetu znaša okoli 7 milijonov hektarjev, z letno proizvodnjo 185 milijonov hektolitrov. V naši državi imamo 230.000 hektarjev vinogradov, kar predstavlja 2% obdelovalne površine. Kljub temu, da je ta površina relativno majhna, živi od vinogradništva in vinarstva pri nas okrog 2 milijona prebivalcev. Naše vinogradništvo pa iz leta v leto bolj peča. Četudi nam statistični podatki povedo, da se je povprečni vinograd na iz leta v leto četrtem mestu v Evropi — za Francijo, Italijo in Španjo — danes pa s malo na sedemem. Pred nami so: Italija, Francija, Portugalska, Madžarska in Grčija ter Španija.

KDAJ SMO IMELI NAJBOLJŠE IN NAJSLABŠE VINSKE LETINE

V prejšnjem stoletju sta nam znana samo dva odlična vinska letnika in sicer l. 1834 in l. 1890. Pa tudi letnik 1868 dosti ne zaostaja, saj ga celo nek narodna pesem lepo opeva. Po letu 1900 pa beležimo več odličnih vinskih letnikov, zahvaljujoč boljšemu sortimentu v času prve obelave, kakor tudi zboljšani obelavi.

ZNAČILNOSTI FRANCO-SKEGA VINOGRADNIŠTVA

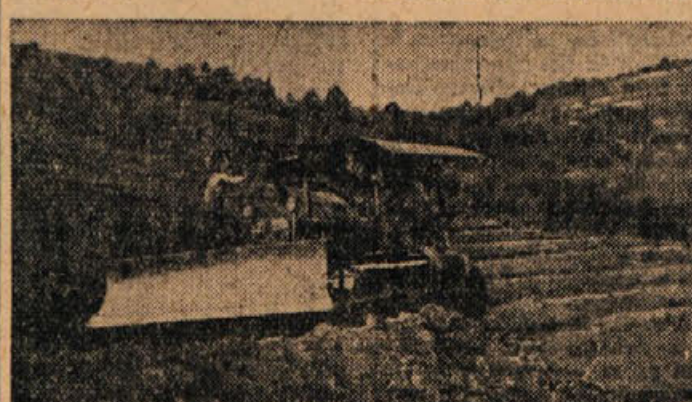
Med vinogradniškimi državami na svetu zavzema Francija prvo mesto, saj ima 1,4 milijona ha vinogradov ter pridelava eno tretjino svetovne vinske produkcije. Zaradi velike gospodarske važnosti vinogradništva panoge ima Francija številne zakonske predpise, ki usmerjajo proizvodnjo, kletarjenje in prodaja vina. Vsa vinska proizvodnja je strogo rajonirana in tipizirana. Matičnjakov je nad 3000 ha. Ker imajo zelo razvito mehanizacijo, porabijo 3 do 4-krat manj delovne sile kot mi. Tudi obnova vinogradov je pri njih mnogo cenejša, ker rigorozno opravljajo v pretežni večini s stroji, v kamenitem svetu pa tudi z razstrelivi. Ker dosega za kvaliteta vina izredno visoke cene, imajo celo predpisane načine rezi, kakor tudi hektarski donos. Zanimivo je, da v Franciji stopnja alkohola skorajda ni merodajna pri določanju kvalitete vina. Kvaliteta vina so z zakonom zaščitena. Skupno imajo 862 vinskih zadrug. Zadrugniki oddajajo grozdje v svoje moderne mehanizirane proizvodne kleti. Da so Franciji ljubitelji dobre vinske kapljice, nam pričajo različni narodni izreki, ki jih lahko beremo na etiketah, kot n. pr.: »Bogovi pijejo vino stoji, žene sede, možki pa kleče.« Naj končno omenimo, da Francijo niso samo največji producenti vina, temveč tudi največji konzumenti, saj izkazuje mednarodna statistika, da znaša povprečna potrošnja vina na prebivalca pri njih 140 litrov letno.

IZREDNO VISOKO PRIZNANJE KVALITETE NAŠIH VIN

Na mednarodni razstavi vin v Montpelieru v Franciji oktobra lani smo prejeli za razstavljene vzorce slovenskih vin sedem zlatih medalj. Vzorce sta poslali tudi Hrvaška in Srbija, ki sta prejeli po eno zlato medaljo. Mi smo ponosni na ta izredni uspeh in na priznanje, ki nam ga je podelila najvišja mednarodna ustanova — saj je to zasluženo in objektivno priznanje kvaliteti naših vin.

BODOČNOST UPORABE

Izračunali so, da je pridelkek grozdja na svetu znašal leta 1950 okrog 30 milijonov ton. Od te količine je šlo v predelavo za vino 80%. S tem se je izgubilo 5

Buldožer izravnuje terase za novi vinograd na Trški gori

NOVI POGLEDI V VINOGRADNIŠKI PROIZVODNJI

Znani avstrijski vinogradnik Lenz Moser je izdelal izredno pomembno knjigo o vinogradništvu. V njej je jasno nakazal, da gre v konkurenčnem boju in v boju za obstanek vinogradništva predvsem za poenostavljenost in za pocenitev dela ter za zboljšanje proizvodnje količinsko in kakovostno. On pravi: »Mnogo dela — mnogo vina ni nobena učenost, mnogo dela — malo vina pa je neumnost. Z malim delom pridelati mnogo in dobrega vina je to, kar mi potrebujemo.« Moser priporoča visoko vzgojo vinskih trte, večjo mesebeno razdaljo in samo žično oporo. Za gnojenje priporoča zeleno gnojenje, dopolnjuje ga pa z umetnimi gnojili. Hlevski gnoj priporoča z zelo lahkih in zelo težkih zemljišč, pri vmesnih pa umetna gnojila. Pridelovati pocieni in dobro vino je Moserju glavno. Njemu to tudi uspeva, zahvaljujoč visoki vzgoji in izkoriščanju sodobne mehanizirane agrotehnike.

TERASIRANJE VINOGRADOV

Med našimi vinogradniki strokovnjaki — žal jih nimamo prav veliko — nekateri zagovarjajo terasiranje vinogradov, drugi pa ga spet odklanjajo. Zagovorniki teras predvsem poudarjajo prednosti terasiranja v pogledu mehanizacije in preprečevanja odplavljanja zemlje, ki je na strmih zemljiščih veliko zlo. Nasprotniki pa utemeljujejo svoje odklonilo stališče z izkušnjami nekaterih dosedaj neuspelih terasiranih nasadov. Da je prišlo do teh neuspehov, je pa precej vzrokov, ki jih moramo pri napravi teras pa upoštevati. Tudi Moser priporoča terase v svoji zgoraj navedeni knjigi, da ne omenimo starih izkušen primorskih vinogradnikov.

ZVEPLO JE STRUP, PA VENDAR...

Znano je, da je žveplo strup, vendar ga kletarstvo kot njuno zlo že od davnih časov uporablja. Zveplo dvokis je neobhodno potreben pri ohranjanju vinske posejbe, razkuževanju kletnih prostorov ter nege vina v splošnem. Zveplo dvokis dalje ugodno regulira vrenje, obvaruje alkohol pred oksidacijo, preprečuje porjavitve, ciklenje ter očuva sornost, vinskih cvetico in aromo. Za žveplanje uporabljamo žveplene trakove — zakade. Žveplena masa je lahko na pirnatih podlagi, pa tudi na azbestu. Najboljši so seveda trakovi, ki imajo azbestno podlago, ker papirnat puščajo nezaželen plin, ki ga razvija papir pri

izgorevanju, pravtako pa so manj primerni zakadi ali trakovi na juti, ker močno kaplja. Daje uporabljamo za žveplanje kalijev metabisulfid in natrijev bisulfid. To so sulfine soli, ki jih dobimo v trgovini ter jih s pridojem uporabljamo pri žveplanju mostov in mladih vin, posebno v primerih, ko želimo preprečiti morebitne vinske napake in bolezni. Brez žveplanja torej ni nege vina. Tiisti, ki zna z najmanjšimi količinami žvepla ohraniti vino, je mojster v pravem pomenu besede. Inj povemo, da je treba vina, ki imajo malo kisline, takoj po glavnem vrenju pretočiti in močno zažveplati. Nasprotno pa moramo kisla vina manj žveplati in pozneje pretakati. Močnejša žveplanja torej niso škodljiva temveč celo zelo koristna, posebno v začetnem razvoju vina. Bojmo se le tiste ga žveplavega dvokisa, katerega mnogi nevestni kletarji nasujejo v vino neposredno pred samo potrošnjo, ker je to zdravju škodljivo.

KAKO IZGLEDA MODERN PREVOZ IN DISTRIBUCIJA VINA

V naprednih državah gostilničarski obrati sploh nimajo več svojega gostilničarskega kletarstva. Vino za potrošnjo sprejemajo dnevno naravnost iz sodobno urejenih vinskih kleti. Vino razvažajo vinske cisterne, ki imajo različne oddelke za razna vina — celo do deset raznih vrst. Te vinske cisterne so opremljene tudi z lastno motorno vinsko črpalko, gumijastimi cevmi in števcem, ki kaže popolno točno litražno oddajo vina. Kvaliteta vina pa se prodajajo gostin. obratom samo v zaprtih originalnih steklenicah z zaščitnim znakom vinorodnega proizvodnega področja. Taka avtostisterna traja svojih 20 let, do-

Čim transportna posoda zdrži le kakih 5 let.

UPORABA NIZKE TEMPERATURE V KLETARSTVU

Moderne kletarstvo uporablja nizko temperaturo — hlajenje v različne namene. Tako n. pr. za dostojne temperaturo 2—30 °C, da se vsako vrenje zaustavi. V vročih krajih hladijo most, ko vre, da se ne razvijejo škodljive glijivice.

V slabih letinah pustijo vina, ki imajo premalo alkohola, zmraziti, led pa s posebnimi pripravami oddelijo ter tako povečajo procent alkohola v vinu za 2 do 3%. Tudi pri izdelovanju grozdenega soka hladijo most. Hlaenje tudi hitreje in boljše čišči vino. Naj tu mimogrede omenimo, da se v modernem kletarstvu t. zv. modro čiščenje, ki je izredno nevarno, vse bolj opušta ter se v ta namen vse bolj uporablja novo čistilno sredstvo zvano »Afferin«, ki je zdravju popolnoma neškodljiv.

ZMERO NO UZIVANJE VINA ZDRAVNIKI PRIPOROČAJO

Pred leti so v Franciji izvedli anketno med zdravniki o koristnih in škodljivih posledicah vina. Rezultat te ankete je bil, da se ni niti en zdravnik izjavil proti uporabi vina v zmernih količinah. Razumljivo pa je, da so zdravniki pri tem mislili na zdravo vinsko kapljico, ne pa na kako izumetničeno bržgo ali pa celo na šmarico. Zdravniška literatura razpolaga z nebrotj izjavami

raznih zdravnških večjakov, ki zmerno uživanje vina pozitivno ocenjujejo, in to od slavnega Pasteurja naprej. Že Pasteur je smatral, da je vino najbolj zdrava in higienska pijača. Pred nedavnim so zborovali francoski zdravniki v Bordeauxu. Pri razpravi o učinku vina na človeški organizem so si bili edini v tem, da vino vsebuje in nudi človeškemu organizmu vrsto mineralnih in organskih snovi. Zato vino zdravemu človeku spodbuja tek, delovanje organizma in koristi prebavi. Bili pa so proti uživanju vina in alkoholnih pijač pred jedjo. Ameriški znastveniki so ugotovili, da vsebuje vino veliko t. zv. antibiotikov, ki škrojo organizem pred številnimi boleznimi.

KONČNO: ALKOHOL IN ALKOHOLIZEM

Znano je, da se vodi stalna borba med ljubitelji vina na eni strani in anti-alkoholiki — abstinenci na drugi strani. Poglejmo, kaj pravi k temu prof. Charles Richet, vplivni član francoske Medicinske akademije:

»Alkohol, oziroma vino, ima svojo vrednost kot hrana. Istočasno ima tudi nasprotno delovanje. Alkohol v človekovem telesu izgorava 70 kalorij toplote za 10 gramov alkohola (približno 1 deciliter vina). Istočasno pa alkohol zavira izgorevanje sladkorja, ki daje mišicam hrano in moč. Znano je, da postanejo po zaužitju vina udje težki. V malih količinah je torej vino hranljivo, v večjih pa deluje zaviralno na izgorevanje sladkorja. Edino vprašanje, ki ga moramo upoštevati pri uživanju vina, je prava mera in s tem bo rešeno tudi vprašanje alkoholizma.«

S tem bi tudi mi zaključili!

Inž. Lojze Hrček

S seje OLO Novo mesto

(Nadaljevanje s l. str.)
podjetjih. Od pravilne organizacije in dviga storilnosti je v veliki meri odvisna večja proizvodnja in pocenitev izdelkov.
Okrajni ljudski odbor bo moral zlasti poskrbeti za investicije v kmetijstvu in industriji, kajti od teh je odvisen višji brutto dohodek prebivalcev v okraju, ker je sedanji povprečni dohodek znatno manjši od republiškega povprečja. Desetletni perspektivni načrt dviga gospodarstva v okraju predvideva, da bi moral skozi 8 let vsako leto investirati dve milijardi dinarjev, s čimer bi se povprečni brutto narodni dohodek dvignil na republiško povprečje, struktura prebivalstva pa spremeniila v razmerju 46,7 odstotka kmetičkega in 53,3 odstotka nekmetičkega prebivalstva. Brez investicij, večje proizvodnje in dviga storilnosti se blaginja v okraju ne more dvigniti.
V nadaljevanju seje so odborniki obeh zborov rešili vrsto tehničnih zadev. Ker bo po novem kazenskem postopku imelo okrogno sodišče širši delokrog, so izvolili dva nova okrogna sodnika in 26 sodnikov prisodnikov. Na Gmru pri Novem mestu je ustanovljena vinarstvo-sadjarstva postaja za ves okraj, za upravnika pa je bil imenovan znani strokovnjak inž. Lojze Hrček. Izvoljeni so bili tudi člani raznih gospodarskih komisij in nov gospodarski svet pri OLO s tovaršem Maksom Valetom na čelu. Ker doseđani odborniki Jože Borštnar, Avgust Jazbinšek in Franc Skubic pa z zakora ne morejo biti več člani ljudskega odbora, so v njihovi volilnih enotah razpisane nadomestne volitve, ki bodo

Gospodinje dobijo svoj zavod

V Zagrebu bo v kratkem odprt zavod za pospeševanje gospodinjstva. Njegova naloga bo, da bo na osnovi znanstvenih dognanj in v peljanjem novih tipov pohištva, kuhinjske opreme, raznih pomagala in z naprednimi metodami olajšal gospodinjam delo. Pobudo za ta svojevrstni in koristen zavod je dala Sekcija žena SSNR Hrvatske.

Če ni voda, je pa krop

Govornik je s strahotno gorečnostjo in sveto jezo govoril in bnil proti uživanju alkoholnih pijač. Na koncu so mu poslušalci ploskali, da se je dvorana kar tresla. Se oče Zupan (bilo je njega dni) je imel čisto solzne oči od navdušenja. Iz srca se je zahvalil govorniku, svoje občane pa nagovoril z ginjivim glasom: »Ljubčki moji, dobro si zapomnite, kar ste slišali. Proč za alkohol! Pri nas vendar raste odlična vinska kapljica, znamo skuhati imenitno slivovko, naš tropinovec je turovit, torej le zakaj, vas vprašam, bi se nall-ovali s tem prekletim alkoholom!«

STE PORAVNALI NAROCNINO?

„Pozor! Vlak za Ljubljano stoji na drugem tiru.“

Do Ljubljane 3 tone premoga

Tako zadnji skokovi zvočniki na novomeški postaji zadnje opozorilo potnikom. Sprevedniki pozaprejo vrata. Prometnik se prepriča, če je vse v redu, pogleda kretnice in izvoini tir, nato dvigne signalni loparček: »Odhodi! Sprevednik po zdravi prometnika in poseže po regulatorju. Para iz kotla butne v oba valj in požene lokomotivo serlje 17 in z njo vso garnituro vlaka. Prometnik opazuje odhajajoči vlak, da bi v izrednem primeru lahko takoj dal potrebne signale. Vlak kmalu izginje za ovinkom, kjer se začneja proti Mirni peči precejšnji vzpon.

V vlaku sede potniki vseh starosti in poklicev. Eni se peljejo do bližnje postaje, največ v Ljubljano, nekateri se bodo od tam »potegnili« še dalje. Vse te potnike, ene zamišljene, druge vesele, nekateri, ki odhajajo druge, ki se vračajo, je sprevednik suhoparno javil vlakovodju:

»17 tretji, 12 drugi razrede. Te številke potrebuje železnica za svojo statistiko, da ugotovi zasedbo in izkoriščenost garnitur.

Para neprenehoma potiska vlak dalje, do najhujših vzponov. Kajti vzpon proti Mirni peči doseže 17 promil. Lokomotiva teži ktru puha, brzina se zmanjšala. Kurjač je ves prepoten, stalno meče na ogenj, da ima lokomotiva dovolj pare in da lahko zvozi vzpone. Kurjač ni lahko. Do Ljubljane

Enakomerno puhanje lokomotive preseka pisk parne piščalke. Progovni opozorilnik, bliža se cestni prehod. Progovni obhodnik stoji z zastavico mirno, znamenaje, da je praga v redu.

V Mirni peči vidimo na kretnicah ljudi — nadzornika proge, šefa sekcije in nadzornika signalno varnostnih naprav. Imajo mesečno revizijo kretnic. Preizkušajo, kako se kretnica prestavlja, kako leži, kako se prilježejo ostrine matični tirnici, kako so priviti vijaki, ali drse jeziki enakomerno po blazinčih, če je »srce« v redu in ali podobno. Kajti to so silno važne stvari za varen promet.

Skozi predor

Med tem je po brzovajni žici že pribriželo sporočilo o odhodu vlaka iz Novega mesta na sleherni postaji. Vsak prometnik si iz brzovajnega traku izpiše potrebne podatke iz analize vlaka. Potem ga ob določenem času pričakuje, prej je pa seveda izdal še nalog o pravilni namestitvi kretnic, uvoznj signal je pa dal v lego: »Prosto.«

Opdeljali smo se iz Mirne peči. Ponosno je stala ob vlaku prometnica Milka, o kateri lahko rečemo, da je med najboljšimi prometniki na dolenjski progi. Pohitela je v pisarno, v Novo mesto odjavila vlak, pripravila pa ga Trebnju in Pokinkvam.

Na vzponu smo pripeljali v oster lok. Kolesni venci neprimerno cvilijo in škripljejo, ko se drgnejo ob tirnice. Radjaj loco na odprti progi ne sme biti manjši kot 250 m; manjši lok bi bil nevaren za vlak, pa tudi brzina bi bila manjša. Dolenjska proga je bila zgrajena za brzino 60 km na uro (dograjena je bila 1893. leta) in ima luke z radijem 250 m. Če bi imela luke z 200 m radija, bi smel voziti le

Obisk pri strojevodu

Večkrat se zgodi, da primanjkuje pare za vožnjo, da je v kotlu premajhen pritisk. Takrat mora strojevodja seveda ustaviti kurjavo vagonov in uporabi vso paro za vožnjo.

Vlak je dosegel preveliko brzino. Strojevodja seže po ročajo na opozorilnice, kjer more s piskom opozoriti na prihajajoči vlak, zlasti pri nezavarenih cestnih prehodih. Paziti mora na prednje in uvozne signale, na stanje proge, na kretnice na postajah, na signale voznega oseba in še na kup drugih reči. Zlasti mora pa paziti na pritisk v kotlu, ki mora imeti 12 atmosfer, potem, da se hladi strop peči, sicer bi kolet eksplodiral. To se zgodi le redkokdaj kadar pa se, je strašno. Strojevodja in kurjač sta prav gotovo med žrtvami. Skrbeti mora, da ima zračna zavora pravilni pritisk zraka v glavnem rezervoarju in v vodih, da ne ostane brez potrebne pritiska in brez zastilne zavore. Potrebni zrak stiska s parno tlačno črpalko v glavni rezervoar, kjer se stisne zrak do 8 atmosfer pritiska, po ceveh, pod vozozi pa mora imeti 5 atmosfer. Za pravilno ustavlje vlaka na postajah in v primeru nesreče mora zračna zavora delovati brezhibno.

RED NA PROGI JE ODVISEN PRAV OD VSEH ZELEZNIČARJEV

Mimo nas bežijo postaje in postajališča, vidimo sprevednika, ki kdaj pa kdaj pride v vagon, morda se revizorja, malo-likdo pa pomisli, koliko železničarjev je udeleženo pri vožnji tega vlaka. Za nas ta železničarja prometnik in sprevednik, morda še progovni čuvaj, če ga

opazimo slučajno skozi okno. In vendar koliko ljudi je, ki urejajo tek vlaka.

Omenili smo že prometnika. Ni njegovo delo le v tem, da v reči kapi in loparčkom pošlje vlak na pot. Njegova služba je zelo odgovorna. On spremlja vlak na vsej njegovi poti, za primer zamude odredi nove križne in prehitvalne postaje, skrbi za varen prihod vlaka na postajo in s postaje, za njegovo pravilno obremenitev, za zavore, predpisane signale in še za marsikaj. Prometnik je poveljnik nad vsemi, glavni člen v veriigi vseh, ki so odgovorni za promet z vlaki in za njih varnost. Njegova desna roka so brzovajci in kretniki, ki po njegovih navodilih odpo-šiljajo prometne brzovojke, prestavljajo kretnice in tako poskrbe za varno vožnjo. Vlak sam ima spet svojega poveljnika — vlakovodjo. On odgovarja za ves vlak na odprti progi, vodi potni list tega vlaka, daje navodila sprevednikom in strojevodu. Zato mora biti vlakovodja razumen in izkušnje mož, da lahko samostojno odloča, če je treba.

Potem je vozopisec, ki vlak popiše, čuvar prelaza, da zapre zapornice, prtljagar itd. Na direkiciji je prometni dispečer, ki sledi vožnji vseh vlakov določenega progovnega odseka in daje navodila prometnikom; prometni kontrolorji skrbijo za pravilno opravljanje službe in tako dalje. Torej cela vrsta ljudi se ukvarja z vlakom, ki nas v dveh in pol ure pripelje iz Novega mesta v Ljubljano. Pri železnici je vse zelo natančno in tudi mora biti.

Da lahko opravljajo to nalogo in da se hitro sporazumejejo med seboj, je nujna dobro organizirana obveščevalna mreža. Za njo skrbi sekcija za telefonske in telegrafske naprave, oziroma nadzornik brzovaja in telefona, ki stalno pregleduje telefonske in brzovajne aparate, vede in centrale, da brezhibno delujejo. Obveščevalna služba je pri železnici silno napredovala. V stari Jugoslaviji so bili telefoni le od postaje do postaje, sedaj pa lahko naravnost takoj dobis Ljubljano, Zagreb, Beograd, katerokoli postaja hočeš.

Važen člen železniške družine je tudi nadzornik signalno varnostnih naprav. Skupaj z nadzornikom proge skrbi, da so kretnice popolnoma v redu, da dobro delujejo signali, žicovodji, bločne naprave itd. Kretnica je ena najvažnejših nalo-pace na železnici, pa tudi zelo občutljiva v svojem delovanju ter zahteva zase vso pozornost.

Tako smo na kratko pogledali, kako utriplje in »diha« življenje na naši najbolj prometni žili — na železnici. Ne-pretorgoma vozijo vlaki. In vsi, od zavirača, progovnega ču-va-ja, pa vse do strojevodja in prometnika, od zadnjega do prvega člena v veriigi železni-ške službe prispevajo svoj obil-ni delež, da se lahko razvija v redu in nemoteno na našem železniškem omrežju modernj promet, da lahko vsak brez skrbi vstopi v železniški voz ali odda za prevoz svoj tovor.

Dan za dnem utriplje ta žila, dan za dnem železnica preva-ža in tako po svoje prispeva velikanski delež za dograditev nove Jugoslavije, za srečo nje-nih delovnih ljudi.

K. S.

IZ NAŠIH KRAJEV

To in ono iz Šentjerneja

Praznik JLA smo kar lepo praznovali. Navzlic slabemu vremenu je bil obisk proslave v dvorani lep. Po govoru o pomenu tega dne, je bil lep spored s telovadnimi vajami naših gimnastičarjev in dvema deklamacijama. Po dolgem odmoru sta na tej proslavi nastopila spet moški in mešani pevski zbor.

Dogca je spala naša godba. Pravnarjav so godbeni instrumenti romali iz kraja v kraj: v Novo mesto, Litijo in spet nazaj. Na pobudo predsednika občinskega ljudskega odbora — tovariša Majzla, se je spet organizirala godba na pihalah. Stari in novi godbeniki pod vodstvom Franceta Hudoklina je pridno vadilo. Prvih bodov nastopili na proslavi Novoletne jelke, kar bo prav gotovo prispevalo k dobremu razpoloženju naših najmlajših.

referatov. Tončke Metelkove, slušateljice pedagogike na filozofski fakulteti. Ze drugič je prihitela k nam in nadaljevala s temo o psiholoških osnovah in pedagoških nalogah pouka. Predavanje je plod praktičnih izkušenj in dognanj in bo učitelstvu v veliko pomoč pri vsakdanjem delu in pri dvigu kvalitete pouka. Učiteljstvo se je seznanilo z reformo šolstva, razpravljalo je o Novoletni jelki, o kritiki citank in drugih šolskih problemih ter sprejelo plan dela.

Družinska založba

21. decembra je 50-letna Marija Stečančič iz Gor. Vrhpolja pod Gorjanci v medsebojnem pretepu udarila svojega 48-letnega moža Franceta s polenico po glavi, da je na posledičen udar umrl. Vzrok — stalni prepir in stara pesem: alkohol.

Dol. Vrhpolje

Preteklo soboto smo pokopali žrtev nesreče Martina Rangusa, ki zapušta ženo in otroke. Med minulo vojno se je tudi on odzval klicu KP in deloval kot aktivist pod Gorjanci. Pa tudi po osvoboditvi je sodeloval pri obnovi naše domovine. Kot godalni delavec je gojil željo, da bi si postavil domek, pa mu je smrt prekržila vse načrte. Pred hišo in ob grobu mu je zapela mladina žolostink. Stevilni prijatelji so ga spremlili na poslednji poti na šmarnsko pokopališče, kjer mu je tov. Stane Hladin govoril v slovo.

Suhor pri Metliki

Letos poleti je prišla na obisk iz Amerike Neža Zagorc, rojena Sodja, kamor je odšla s treburhom za kruhom, ko ji je bilo komaj 18 let. Čeprav se ji je v tujini nasmehnila sreča, svoje domovine ni pozabila. Dva meseca, ki jih je letos prebila med svojimi v domačem kraju, je porabila zato, da se je seznanila z vsem, kar jo zanima. Obiskovala je znanca in prijatelje, pa tudi nas, ki smo takrat pasli živino, ni pozabila. Rekla je, da je bila tudi bna nekoč pastirica in zato je prihajala k nam na pašo na Skrbec. Nikoli ni prišla praznih rok, pač pa je vedno prinesla bonbone in druge sladkarije. Z nami pastirčki se je pogovarjala o svoji mladosti in pravila o svojem življenju.

Kar hudo nam je bilo, ko nas je spet zapustila in odšla nazaj v svojo domovino. Pa tudi tam nas ni pozabila. Nam pionirjem je pred kratkim poslala sladkarije, zvezke in dolar, za obdarila.

Ob Novem letu ne pozabite naročiti »Dolenjski list«.

stirje pa skupno tobrento. Komaj čakamo, da bo spet spomlad, da bomo tobrento lahko preizkusili. Zelo smo ji hvaležni za dar.

Pionirka Viša Škot Seia pri Jugorju

Vinica ob Kolpi

S proslavo desete obletnice zasedanja AVNOJ v Jajcu, ki jo je priredilo učiteljstvo s šolsko mladino, se je zopet razvilo kulturno prosvetno življenje na Vinici. V Gasliškem domu je občinski ljudski odbor uredil kino dvorano. Ob otvoritvi 6. decembra so predvajali domači film »Plovbi 9«.

Igralska družina aktivna LMS je uprizorila 20. decembra Molierev »Sko-puh« v režiji tovariške Vrhoveve. Z njim so šli gostovati tudi v Podgrad. Zelja Vihličanov je, da bi igra še ponovila.

Z delom je začel 1. decembra gospodinjstvi tečaj, ki ga vodi tovariška Kosova, na tečaju Rdečega križa pa predavajo tovariške Hudeljeva, Kravosova in Vrhoveva. Objubljajo, da bosta kmalu pričela z vajami tudi pevski in tamburaški zbor. V teku so priprave za kulturni teden.

Sentrupert

V kratkem času smo imeli pri nas kar dve kulturni prireditvi. Eno je pripravila mladinska organizacija, drugo pa članice AFZ. Naša mladina je sploh zelo aktivna pri delu, sedaj pa kaže, da se je razgibala tudi ženska organizacija. Prav bi bilo, da bi se zganile tudi ostale množične organizacije.

Nedavno je utonila v bajorju za Kamenju invalidska

upokojenka Frančiška Zavrl. Kako je prišlo do nesreče, se ni pojasnilo.

Pred dnevi so pričeli urejati pri nas občinske ceste, ki bodo sedaj na novo posute z gramozom. Tako se vidi tudi v tem pogledu napredek.

Sodražica

29. novembra je tov. Matija Maležič, poslanec za republiko skupščino, odprl novo šolsko telovadnico, ki bo hkrati telovadnica Partizana in kino dvorana. Brez težav seveda ne bo šlo, če hočejo Sodražicani to toraj združiti v enem samem prostoru, toda z dobro voljo in dobronamerno potrpežljivo bo tudi to šlo. Ljudje so bili napolnili veliko dvorano in z zanimanjem sledili pisanemu sporedu učencev osnovne šole in nižje gimnazije ter mladine. Lepe silovnosti so se udeležili tudi zastopniki Partizana Kočevje, Ribnica in Loški potok. Naslednji dan so predvajali film Kekec. Pokazale so se nekatere pomanjkljivosti, ki pa jih bo lahko odpravili.

B. C.

Trška gora

V nedeljo 13. decembra je mladinska igralska družina s Trške gore gostovala s komedijo Dve nevesti. Igralci so nastupili igro sami. Režiser smo bili vsi, so rekli. Zgleden pogum ljudje so jim bil hvaležni za užitek, poln smeha in veselja. V spominu bo dolgo ostal norčavi hribovski Miha, ki ga je zelo dobro zaigral France Jerman. Ostali bi morali še kaj opiliti, pa bi bila predstava kar vzorna. Trško gorci, le še kaj naštejte in se na obiščite!

Z. S.

Tečaj v novomeškem okraju

Videti je, da je za ljudsko izobraževanje na našem področju čedalje več zanimanja in veselja. Tako na primer že imamo zimske kmetijske šole v Šentjerneju, v Trebnjem, Ambrusu, v Smarjeti, Žužemberku in Dol. Karteljevem. Najboljša udeležba je v Ambrusu — 36 deklet in 35 fantov. Veliko se jih je prijavilo tudi v Žužemberku, potem se jih je pa precej umaknilo. Kmetijski tečaj v Globodolu obiskuje 21 mladink in 9 mladincev, 17 deklet pa obiskuje tudi v Žužemberku, potem se bo ženske mladine, Birčna vas ima kmetijsko gospodarski tečaj, ki ga obiskujejo tudi starejši. Za uspešno delo v tečaju in za organizacijo je poskr-

ževano na sedežih občin vse premalo delajo. Zlasti ne znajo navdušiti za izobraževalne tečaje moško mladino. Tudi kmetijske zadruge bi morale pokazati več vneme za propagando in organizacijo. Sedaj skrbni večina za vse le učiteljstvo. Veliko vlogo in nalogo imajo mladinske organizacije. Pohiteli pa morajo s propagando in aktivizacijo mladine. Sedaj je še čas za prijave v kmetijske tečaje. Poskrbimo, da bo tudi naš dolenjski kmet čim bolj razgledan in napreden

A. Z.

Iz načrtov Okrožnega odbora Partizana v Novem mestu

Pretekli terek je Okrožni odbor Partizan Novo mesto zopet razpravljajal o svojem delu. Zopet je zasedal v ožjem obsegu, ker je bilo na zadnji seji sklenjeno, da ne bodo na vsako zasedanje klicani vsi predstavniki zunanjih odborov, zaradi varčevanja.

Zanimanje naših društev se je obrnilo v drugo smer zaradi novo zapadlega, še težko pričakovanega snega. Za zimsko sezono se predvideva bogat smučarski program. Seveda je najprej treba začeti s tečaj. Naši učitelji in profesorji telesne vzgoje si bodo obnovili smučarsko znanje na tečaju v Kranjski gori od 2. do 10. januarja, dljaki pa se bodo uvrili v tečaj na Pohorju, ki bo od 18. do 28. januarja prihodnjega leta.

Tudi Okrožni odbor namerava prirediti smučarski tečaj v zadnjih dneh januarja, v katerega se je potrebno prijaviti do 1. januarja. Prijavljencem bo Okrožni odbor pravočasno sporočil, če so v tečaj sprejeti, prav tako pa bo tudi objavil kraj tečaja in datum pričetka. Ker so prav v tem času polne politične, pripravljamo obisk tečaja tudi vsem učiteljem v našem okraju. Vsak tečajnik naj bo primerno fizično pripravljen, prav tako naj poleg pazljivo na smučarsko opremo.

Okrožne tekme v smučarskih tehnikah bodo zmedle v januarju in Novem mestu, v alpskih disciplinah pa 14. februarja na Gorjančih. Tradicionalni »Gorjan-

ski veleslalom« pa bo 21. februarja. V kolikor bi nastale kakšne spremembe v datumu, bomo pravočasno poročali.

Društvene skupščine naj bodo v januarju. Zeleti je, da bi se obzorniki nanje kar najbolj temeljito pripravili. Okrajna skupščina bo v februarju.

Določena je bila tudi društvena članarina, ki se s prihodom

Bo mednarodni mojster Matanovič prišel v Novo mesto?

Pred kratkim je Šabovska zveza Slovenije posundila šabovskemu društvu v Novem mestu gostovanje mednarodnega mojstra Matanoviča iz Beograda, ki bi odigral eno ali več simulank. Vse bi bilo dobro, če finančno stanje našega SD je tako slabo, da si kaj takega ne moremo privoščiti. Če se spomnimo simulantke nemškega mojstra Pfeiferja in zanimanja, ki je bilo sanje med Novomeščani, ugotovimo, da s takim tekmovalnim velikim dosežkom, kajti simulanka je nekaka množična šabovska prireditev, kratki pa izstavna šola za domače šahiste.

Nikakor se ne sme zgoditi, da bi opustili tako priložnost. Finančne težave ne smejo biti varok odgovora gostovanju. Seveda je pa potrebno, da te razumejo tudi naše podjetja in ustanove in prisodijo za pomoč.

Za ekipo študentov — Novomeščanov so nastopili Medie Samo, Mikec France in Šterbenec Igor.

Ze sprva je bilo vidno, da bo borba za novebne meštane trda. Kmalu pa so se študentje privadili in končno krepko premagali nasprotnika. Po tri zmage za študente sta priborila Medie in Mikec, ki sta zmagala tudi v igri parov, Šterbenec pa je dosegel dve zmazi.

njim letom pobirala po posebnem klijču.

Presenečenje za dijake v Črnomlju

Svojevratno presenečenje so pred kratkim doživeli črnomljski dijaki — člani atletske sekcije črnomljske gimnazije. Atletska sekcija ODREDA iz Ljubljane je na svoji redni letni skupščini sklenila, da poleg rednih obveznosti prevzame patronat nad črnomljsko atletsko sekcijo. Kolektiv gimnazije v Črnomlju ni bil našel posebnih razlogov za to Sloveniji! Tovarišem ODREDA pa vnaprej hvala za pozornost in pomoč!

DOŠK : C. C. »Paolo Morgan« 9:11

Novomeški študentje tudi med študijem niso opustili športa. Sklenili so celo, da bodo dosegajo dejavnost še bolj povečali.

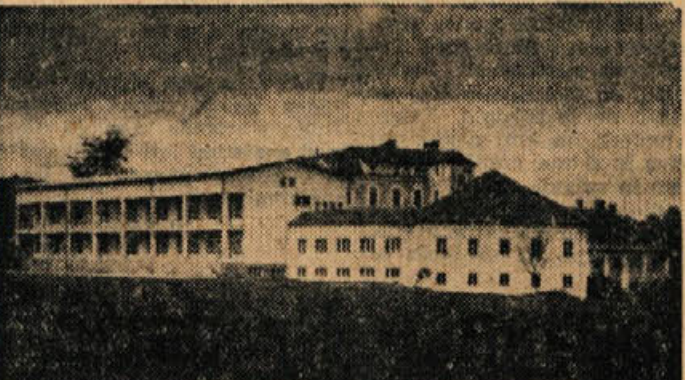
Prvo njihovo tekmovalje je bil dvobojski DOŠK-a (Dolenjski študentski klub) in italijanskega kulturnega kročka »Paolo Morgan« namiznem tenisu. Tekmovalje je bilo v Ljubljani, v prostorih italijanskega kluba. Za ekipo študentov — Novomeščanov so nastopili Medie Samo, Mikec France in Šterbenec Igor.

Ze sprva je bilo vidno, da bo borba za novebne meštane trda. Kmalu pa so se študentje privadili in končno krepko premagali nasprotnika. Po tri zmage za študente sta priborila Medie in Mikec, ki sta zmagala tudi v igri parov, Šterbenec pa je dosegel dve zmazi.

Slovenski grobovi na tujem

V Clevelandu je umrl eden najstarejših naseljenecv Frank Šnefca, doma od Sv. Križa pri Žužemberku. Star je bil 83 let. Prav tam 63 let. Doma je bil iz Stehanje vasi pri Sentlorencu, od koder je prišel v Ameriko pred 50 leti. V Denveru Colo je umrl 60-letni Ignac Vesel, doma iz Sodražice. V Somerset Pa je podlegel srčni hibi John Miklavčič iz Potoka ob Kolpi. V Hermanie Pa, je umrla Alojzija Smolič stara 55 let. Doma je bila iz Letovca pri Novem mestu. V kraju Bessemer Pa, je umrla 67-letna Mary Črtalič, iz okolice Šentjerneja, v kraju Springus pa John Skerjaj (najbrž Strajner) doma iz okolice Trebnjeja.

V Clevelandu so pokopali 30. novembra Antona Kolenca iz Kriške Rebrji pri Catežu. Zadet od kapi je umrl prav tam John Papež iz Lopate v Subi krajini. Povoablen je bil na pečenega purana h sesedu, nenadoma pa se je pri mizi zgrudil in izdihnil. Star je bil 78 let, v Ameriko je prišel pred 54 leti.

Ena izmed najpomembnejših pridobitev zdravstvene zaščite našega delovnega človeka je novozgrajeni pljučni oddelek v novomeški bolnišnici, ki bo služil vsej Dolenjski

Sah v Črnomlju

V počastitev dneva JLA so šahisti Črnomlja odigrali šabovski dvobojski DOŠK-a proti šahistom garnizije JLA Črnomelj. Zmagali so črnomljski šahisti z rezultatom 16:12.

Po turnirju je tov. Kolber odigral simulanko proti 19 šahistom — vojakom. Simulanko je dobil s 15 in pol proti 3 in pol točke. — Šahisti v Črnomlju si želijo čim več tekmovaln s šahisti garnizije.

TO IN ONO

Avstrija je dosegla dobila od Amerike okoli eno milijardo dolarjev pomoči. S to pomočjo je tako okrepla svoje gospodarstvo, da je na primer letos v oktobru presegla svoj uvoz z izvozom za vrednost 206 milijonov šilingov.

Gostinstvo, mesarija, sodavičarstvo in kino Ribnica na Dolenjskem

SE ZAHVALJUJE VSEM SVOJIM GOSTOM IN OBISKOVALCEM ZA DOSEDANJE POSETE IN JIM ZELIJO V NOVEM LETU 1954 MNOGO USPEHOV TER SE ŠE NADALJE PRIPOROČAJO!

Z NOVIMI SILAMI — V NOVO LETO!

OBVESTILO

Okrajna cestna uprava v Novem mestu sporoča, da je most v Dragi na cesti III. reda št. 1513, Maharovec—Draga popravljen in za vsak promet odprt.

KOLIKO NOVIH NAROČNIKOV SI ZE PRIDOBIL SI »DOLENJSKI LIST«?

ni prodala nobenih odvajalnih sredstev. Zlobni jeziki so trdili, da je neko tovarniško posililo gori in doli, tako odvajalno moč da je imelo to čarstljivo meso.

Na Dvoru sem v zadruzi povprašal za maščobo, pa so mi ponudili špeh. »Lepo«, sem menil, »saj ocvirki mi tudi prav pridejo«. Pa je res iz vsega nastal samo ocvirek za mojo malho, kajti so mi zasolili kilo po 370 din. Ne boste, brate, sem rekel. Preveč sveta preromam, da bi se dal tako ohraniti za 120 ali 130 din pri kili špeha.

»Republika zase«, sem vzkljnil na Suhorju pri Metliki, toliko me je presenetila njihova domača »demokracija«. V kmetijski zadruzi je borba proti birokraciji na vsišku, sodelovanje oziroma podprijanje zasebnega in privatnega sektorja pa več kot popolno. Predsednik zadruge točle po nakovalu in toči kapljivo v svoji gostilni, poleg tega pa je upravlja zadruge, ni peskolom in opravila druge piše. Kdo bi, postavim, pri taki prepolni zapolitizaciji vodil točno evidenco o izkoriščanju peskoloma, ali pa vedel, koliko železa in mošta gre iz zadružnega v privatnega sektor. Vse to se lahko na prvi na oko in v skoku. (Suhorčani pa so silno radovedni, če ni morda postal zadružni mošt dobro privatno vino, pa na noben način ne morejo zvedeti.) Vzorno sodelovanje zadružnega in privatnega sektorja se vidi v

tem, da se za zadružna obratna sredstva kupi grozdje za privatno gostilno, ki pa je v zadruzo toliko v sorodstvu, da je predsednik zadruge njen lastnik.

Takle »socializem« imajo na Suhorju, ki ga je upeljal baje je prednjji predsednik KZ, zato gre menda vse kot po maslu, samo ne ve se — kam. Zadruza pomaga tudi privatnikom, da pridejo do gotovine na račun posojila v Narodni banki. Če, na primer, potrebujem denar, najmem posojilo za to in to, zadruza mi izstavi račun za risto, kar ni dovoljeno, banka prenese znesek iz mojega posojila na račun zadruge, zadruza pa meni izplača gotovino. Ali ni to sijajna stvar, kako Narodno banko »okolj prisnese in zato ni čudno, če se takega načina poslužuje tudi uslužbenec Narodne banke. Tudi prebranci podjetej zadruge ni od muh. Kupi vagon grozdja, napravim nekaj vagonov »lahkega vina«, ki mu domačini pravijo tudi pijalci, in istega posojuje suhim vinogradnikom na račun bodočega pridelka s 50% obresti. Se pravi — za liter letošnjega tujega, drugo leto poldrugi liter domačega. Bojda to zeleništvo kar dobro cvete in je možno, da se bodo obresti sporazumno že zvisale. Bo kar držalo: Republika zase, ali ZZOJ — Zagrebi Zase. Odstrani javnost!

V Metliki so se mi pohvalili, da so občuno znižali cene stekla,

bro, da je ta človek mlinar in ne morda davčni organ! Ta bi potem gotovo hektarski donos belokranske zemlje drugace ocenil!

Vrnivši se s potepa po naši Dolenjski sem našel doma ultimativno pismo prebivalcev Mrzle Luže, ki v imenu složnih zakoncev cele vasi zahtevajo, da vrnem dober glas zakončnik zvestobi v njihovi vasi, kajti da se je tisto zбоganje med zakonci dogodilo v vasi Izlenk. Prav, pa naj bo po njihovem, za eno malo naselje ali ime naselja se res ne bomo kralji. Glavno je, da sloga med zakonci ostane, prav tako pa tudi sloga med našimi bralci in menoj.

Tako — malha je prazna. Upam, da je njena vsebina zani-mala veliko večino bralcev Dolenjske lista, čeprav je posameznikom povzročila tudi hudo kri. Je pač tako. Tam, kjer utripa bur-nost življenja, je med dobrih tudi kaj slabega in med uspehih tudi kaj napak. Te pa odpravljamo, včasih tudi s širkanjem v taki ali drugačni obliki. V tem smislu in v želji bomo skušali v novem letu doprinesiti svoji delež.

Vsem bralcem Dolenjskega lista želim v novem letu veliko sreče in zadovoljstva, pri nagradnem žrebanju nale uprave pa glavni dobiček ter še premijo Državne loterije!

Vaš Janez Popotni

Drobtine iz dolenjske popotne malhe

starokopiten, ko se spotikam na kakojem boljnjih zakonskih polovic in že vrsto pedobnih napak se me drži, bolj kot lastne hlače ali podobno, kot jezikovost nekaterih žensk. Pa je kresnila v prazno, ker se ni podpisala, čeprav sama zahteva, da se Janez Popotni vedno podpisuje in še pravi, naj se članek objavi kot primer »zdrave kritike«. Da, zdrava kritika, ta je potrebna, toda kritiko je treba razumeti tako kot je mišljena. Kritika ni napad na osebnost, kritika je napad na napako samo. To si naj zapomnijo vsi, ki se čutijo prizadete, pa če so osebno imenovani ali ne.

Tudi možje zadrugarji iz Ambrusa se čutijo zelo prizadete s kritiko stopnic do polnega urada. Pravijo, da so nove stopnice že gotove, naj si jih kar ogledam, kakor tudi njihov krasni zadružni dom. Lepo, res lepo, toda možje Ambruški, če ne zamerite ponovno: Nisem kritiziral zadruge, pač pa sem se pritožil nad slabimi stopnicami in na koncu se pripomnil, »da ne kritiziram, pač pa samo predlagam in še prosil za zameri! Neke zale deklina tam

iz Šentruškega konca bi mi rade prav tako navile ušesa, še raje pa tistemu, ki mi je dal podatke iz veselic na Mirni. Saj bi se morda z uredništvom že kako pogovorilo, če ne bi prihajale iz izmišljenim imenom, ker se menda boje, da bi zvedel, katere je zlobna pripomba Popotnega Janeza. He, drage punčke, iz oči v oči brez trika se je najlaže pogovoriti, drugače pa ne gre.

V Žužemberku si dolgo nisem bil na jasnem, zakaj ljudje s hlačami v rokah kar letе v 00 kancilje. Trdijo, da sta zadružna in krajevna trgovina prodali vse papir in še ga je zmanjkalo. Sem že mislil, da so morda jedli novomeške salame z dodatkom celjskega praška. Šele pozneje sam zvedel, da gre pravzaprav za neke vrste nelojalno konkurenco, vsekupaj pa spada v generalno čiščenje pred prazniki. Za dober tek (tam, kamor gre »tudi cesar k nogam«) je tokrat poskrbela krajevna mesarija, ki je sekala oziroma prodajala meso večkratne goveje prababice po 190 din kilogram in s tem napravila nelojalno konkurenco krajevni lekarni, ki v tem času

Trgovska in druga taka podjetja pred novim letom odpremo iz skladišč čimveč blaga, da se inventura potem lažja in enostavnejša. Tudi jaz sem se odločil, da pred novim letom napravim inventuro v svoji malhi, oziroma da spravim iz nje še vse, kar je ostalo v njej preko leta in zadnje čase. Zato vam bom zmetal na sveter še te ostanke, ki pa imajo svojo vrednost in niso bili v koš. Z novim letom se mislim s prazno malho podati na pot, v kolikor mi ne bo kaj padlo v njo že v prehodu iz starega v novo leto.

Najprej se moram pobaviti s pismenimi intervjujanci, ki so pisali na moj naslov iz različnih strani. Neke nepodpisana tovariščica iz Žužemberka bi se rada srhahovito skafijala nad mano v imenu organizacije AFZ, češ da sem sam najslabši zakonski mož, ki me še pes ne povoha, da sem

ki me še pes ne povoha, da sem

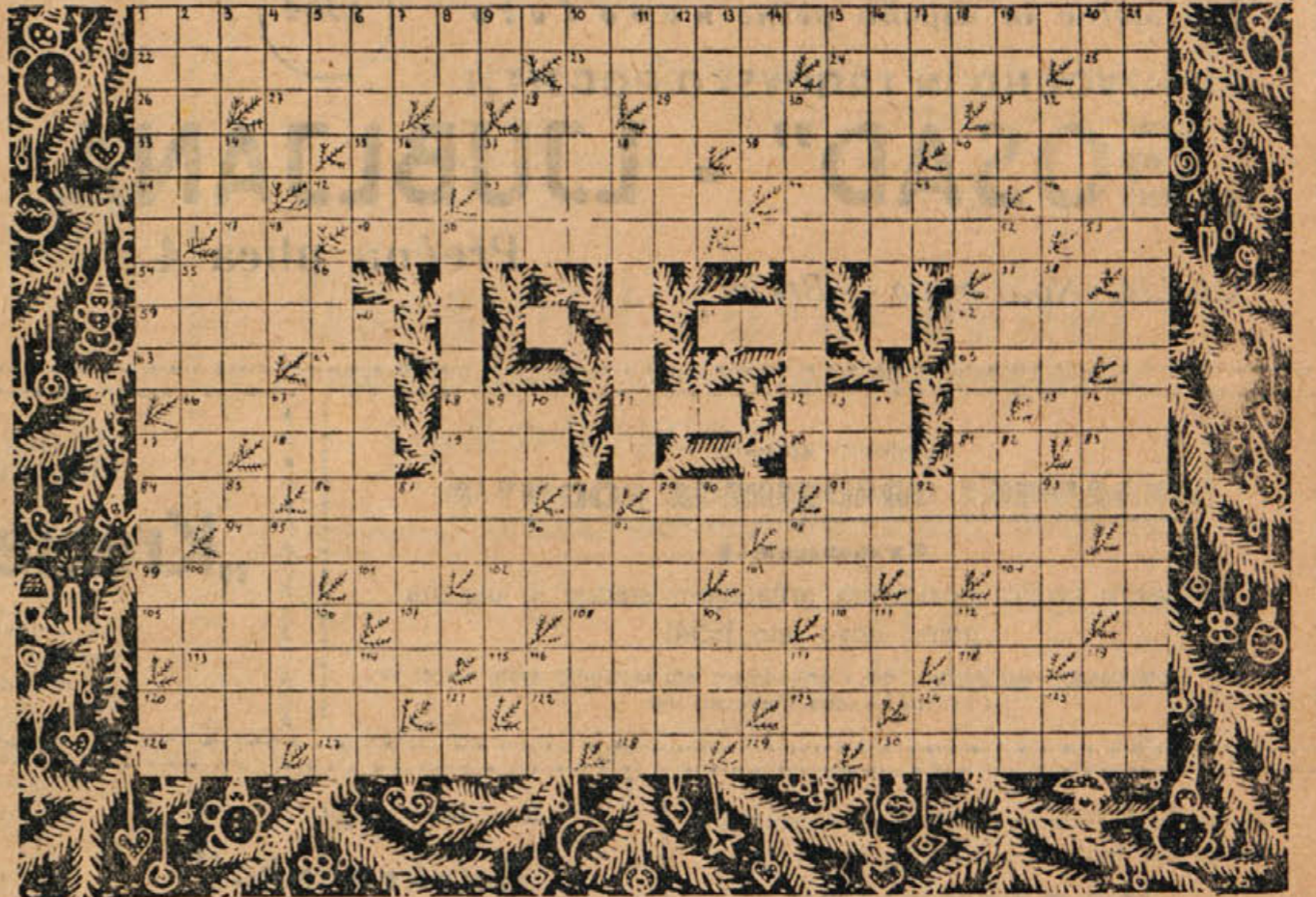
Viktor Pirnat:

Zidarji in pol

Novoletna nagradna križanka

Redko katero slovensko mesto se more pohvaliti s tako slikovito okolico kot jo ima dolenska metropola, Ljubko se nasimha Novo mesto iz objema tihe Krke prijaznim vrtom...

Nadrobili so v barko apno, ki ga je nosil v globoki torbi objestni mladenič in primešali drobne morskega peska, ki je prav tako priromel tja v brezdanjem velikomovnem žepu...

Za pravilno rešitev noveletne križanke razpisujemo naslednje nagrade:

- 1. nagrada - 1000 din v gotovini; 2. nagrada - 15 litr lonec za perilo; 3. nagrada - električna pečica; 4. nagrada - grelec ploščevinasti; 5. nagrada - pekača; 6. nagrada - 8 litr kوزica; 7.-9. nagrada - 3 drobilci za orehe; 10. nagrada - 1 trajna ondulacija.

Rešitve je treba poslati najkasneje do 12. januarja 1954 uredništvu Dolenjskega lista; izrezani križanki ali pa samo napisanim odgovorom na vprašanja je treba priložiti nagradni kupon, ki je natiskan med besedilom križanke.

PODORAFNO

- 1 in 21. navpično: noveletno vočilo; 22. mesečni instrument; 23. drugače; 24. prav tako; 25. štirica; 26. gora v Julijeh; 27. glaj, tu je; 28. nemški osebni zaimek; 29. golo; 30. vrsta pav; 31. tovarna športsnega orodja; 32. prijatelj; 33. delec materije; 34. kraj na Primorskem; 35. tovarna zdravil; 36. bolezen; 37. zadrti se kot pes; 38. elektra; 39. moško ime; 40. predlog; 41. izrazi; 42. testonine; 43. kratica za in drugo; 44. izdeljhen.

Pregled je pregled

K znanemu zdravniku, ki je bil kaj kratkih besedi, je podgorški očanec pripeljal naročni voz drva. Snel je klobuk in stopil naravnost v ordinacijsko sobo. »Dober dan, tista drva...«

Sodeluj aktivno v mesecu lokalnega tiska - v vsako hišo DOLENJSKI LISTI

VSEM CENJENIM GOSTOM IN OSTALIM OBISOVALECEM

Želi srečno Novo leto

Zdravilišče ŠMARJEŠKE TOPLICE

- 11. številnik; 12. včeli za laso; 13. organi vida; 14. oskrba; 15. mesto v Italiji; 16. izbran; 17. rastlina; 18. začetnici jugoslov. državnika; 19. veznik nasprotja; 20. nabirati; 21. državna blagajna; 22. tonisi; 23. os. zaimek; 24. čprav; 25. sibirski reka; 26. vzenik; 27. senčil; 28. nadstroje (srbohrv.); 29. latinski predlog; 30. nemški spolnik; 31. kraj pri Trstu, kjer so ubili slovenske rokoljube; 32. izumrlo indijansko pleme; 33. izkorisčevalec; 34. zakonit; 35. vzor; 36. kemična prvina; 37. kazalni zaimek; 38. čistila; 39. osebni zaimek; 40. glasbeni pojem; 41. obdelana zemlja; 42. žensko ime; 43. živoren, izražajoč občutja; 44. pokrajina v Španiji; 45. pritrilnica; 46. osebni zaimek; 47. hranilno lival; 48. zamašek; 49. kazalni zaimek; 50. prirodna krasnoprofa; 51. osebni zaimek; 52. prvina; 53. inicialni sloven. pisatelja; 54. grška črka; 55. naziv za orjaka.

- 57. nikalnica; 58. sopeva; 59. borba; 60. kamenje; 61. sorodnik; 62. njeva; 63. rimska 2; 64. umetnik; 65. nedoločni zaimek; 66. vzenik; 67. pisemska kratica; 68. sanje; 69. latinska črka; 70. del glave; 71. srbohrv. vzenik; 72. usnje za oblačila; 73. enota za elektr. upor (fon.); 74. črka cirilica; 75. del glave; 76. ljubkavalno žensko ime; 77. geometrijski pojem; 78. angleška kolonija; 79. vrsta zabavišča; 80. vodivke spojine; 81. oči; 82. nikalnica; 83. vzor; 84. kemična prvina; 85. kazalni zaimek; 86. čistila; 87. osebni zaimek; 88. glasbeni pojem; 89. obdelana zemlja; 90. žensko ime; 91. živoren, izražajoč občutja; 92. pokrajina v Španiji; 93. pritrilnica; 94. osebni zaimek; 95. hranilno lival; 96. zamašek; 97. kazalni zaimek; 98. prirodna krasnoprofa; 99. osebni zaimek; 100. prvina; 101. inicialni sloven. pisatelja; 102. grška črka; 103. naziv za orjaka.

ZA ZABAVO Iz dežja pod kap

Ravnatelj norišnice je neke mu gostu razkazoval svoj zavod. Prideta v celico, kjer je možak srednjih let strašansko potro bulj in strop in neprenehoma zdihoval. »Ubožec, je dejal gost ravnatelju, »zakaj je pa znorel?«

»E, huda reč: ljubil je neko deklo, pa ga ni maralo.« V sosedni celici je besnel drug norec, tulil je ko sam peklenski, mlajši z rokami in nogami po zraku in vpil: Jaz tepec, jaz tepec!

»Joj, s tem je pa hudo,« je dejal gost. »Le kaj se mu je pripetilo, da je tako znorel?«

»Hudo, hudo,« je pokimal ravnatelj. »Veste, ta je poročil tisto deklo, ki onega v sosedni celici ni marala!«

Dvomlji uradni zaznamek

V Kopenhagenu so nekega pobelega sleparja obsodili na 8 mesecev zapora, seveda v odsotnosti. Obsoda je bila objavljena v uradnem listu in na koncu je bilo pripisano: »Obsojenec lahko pride po prepisu obsodbe vsak delavnik od 9. do 17. ure na sodišče.«

KUPON NAGRADNE KRIŽANKE

Čudo čudovito

Silvestrovo ganjen Novomeščan, pravzaprav Kandijanar, jo v pozni nočni uri, oziroma rani jutranji, maha iz Metro-pola proti domu. Hodil, hodil, poti pa ni konca ne kraja. »Hk, hk...« pa menda nistem zašel v začaranu gorjansko lozo, hk! Nazadnje pa le pride na most, se nasloni na ograjo in zagleda v vodi mesec. »O, tristo spakov in vinskih duhov!« si pravi, debelo gleda nanje z opletkavo glavou. »Saj se mi je zdelo, da grem čedalje bolj visoko, ampak, da sem prišel više kot je luna, pa le nisem mislil: pri moji veri, da me!»

»Le zakaj se tako mučite po stopnicah? Jaz bi pisma vrgel kar v nabiralnik!«

SEVERIN SALLI:

Igračke so se spyle

Lučka ima račko in medvedka s t ačko, in rumeno žogo. Račka je sprla, mucki nos odr'a, žoga poskočila, rački kijan odbila.

Muc grdo je puhaj, medo jezo kuhlal. Spor divja vse huje, Lučka ga začuje, med igračke skoči, pretepače loči. Prstek kviški dvigne, jim hudo pomigne:

»Grde ve igrače, račka in ti mače, žoga pa medvedek! Kaj bo rekel Dedek? Dedek Mraz če siši kaj počnete v hiši! Tih vsi, kot riba; lejte - to je šibale»

Joj, kako igračke ubogale so Lučko! Mucek skril je tačke, medo sei po pručko; žoga je zaspala, račka jo zibala. Mucek brundal: »Medek, bo res prišel Dedek?«

Pravi ribič

Florjan Trobentica iz Mačje luže je bil groben lovski tat, lovil je pa ribe. Dan za dnem je čepel ob majčici Krki in pridno izkorisčal njeno prirodno bogastvo, kajpak brez ribiškega »cegelca«, taks in podobnih odvečnosti. »Taki papirji niso za v moj žep,« je rad dejal, »pa še koštajo me«. No, nekega dne je pa posegla po njem roka pravice, kot se pravi. Orožnik je ujel Trobentico »na delu« in ga odpeljal pred sodnika ali riharja, kakor so rekli takrat. »Tak poslušajte, oče Florjan dovoljenja nimate, pa vendar lovite, zakaj?«

Za noveletno darilo je tablica

TOMBOLE ZVEZE GLUHIH JUGOSLAVIJE

ceneno, a lahko tudi bogato darilo.

V vsakem primeru je to prispevek gluhim za opremo delavnic Zveze gluhih Jugoslovije.

Tombolska tablica stane samo 50.- din. Dobite jo lahko pri vseh prodajalcih srečk Jugoslovanske loterije in pri vseh organizacijah Zveze gluhih Jugoslovije. Zrebanje bo 10. januarja tekočega leta v Sarajevu.

V VSAKO HIŠO DOLENJSKI LISTI

LOJZE ZUPANC: VELIKI DNEVI Povest

Ni vedel, kaj naj jim še reče, da bi jih prepričal, kako ga boli njihovo ornolavoževanje. In čez čas je potihlo, komaj slišno spregovoril z užaljenim glasom: »Za hlapca vam tudi ne bom služil.«

je na poti v šolo ali iz šole često srečaval starega lovca Lozarja, ki je stikal po Lozi za zajčki, srnjaki in jerebi. Njegova starinska lovška puška se je nabijala s šibrami.

dek, ki ga je bil pripeljal prvi šolski dan v šolo, odšel domov. Njemu pa je takrat nekakšen strah pred učiteljem nagnal jok v mlado grlo. Pobažal ga je po licih in dejal z resnim glasom:

borbi, ki jih je čakala, saj so vedeli, da bo nočni napad na semiško fašistično posadko trd oreh tudi za preizkušene borce.

Vsem svojim odjemalcem in dobaviteljem
želi srečno in uspeha polno novo leto

1954

PROIZVODNO IN TRGOVSKO PODJETJE

„GOSAD“ - LJUBLJANA

Prečna ulica 4

skladišče Novo mesto — Bršljin

Za NOVO LETO 1954
želimo vsem delovnim ljudem kočevskega okraja mnogo uspehov
na političnem, gospodarskem in kulturnem področju!
VSE ZA RAZVOJ IN BLAGINJO NAŠEGA OKRAJA IN
SOCIALISTIČNE DOMOVINE!

Okrajni ljudski odbor Kočevje

Delovni kolektiv
OKRAJNEGA GRADBENEGA PODJETJA

Črnomelj

želi vsem svojim poslovnim prijateljem srečno in uspeha
polno novo leto 1954!

Kakor v preteklem, tako želimo tudi v prihodnjem letu zadovoljiti svoje naročnike
s solidno izvedbo strokovnih del

DELOVNI KOLEKTIV
RUDNIKOV KREMENCEVEGA PESKA

„Kremen“ — Novo mesto

želi delovnemu ljudstvu Dolenjske in vse naše domovine veliko
uspehov v novem letu pri skupnih naporih za naš gospodarski in
politični dvig!

Vsem odjemalcem in svoje-
mu delovnemu kolektivu

želi srečno novo leto 1954

Občinska trgovina
Rakovnik

Vsem svojim odjemalcem in poslovnim prijateljem želi
v novem letu 1954 obilo uspehov in zadovoljstva

„KROJAŠTVO“ Novo mesto

S kvalitetnimi izdelki našega podjetja zadovoljujemo
delovno ljudstvo!

Invalidsko podjetje

„Belokrajinka“

Strojno pletiljstvo

ČRNO MELJ

čestita vsemu delovnemu ljudstvu in mu v novem
letu 1954 želi velikih uspehov in delovnih zmag!

Vsem delovnim kolektivom
in prebivalcem občine
Rakovnik

želi srečno novo leto

Občinski ljudski
odbor Rakovnik

Okrajna združna zveza Kočevje

s svojimi podjetji čestita vsem svojim zadrugam in jim
v novem letu 1954 želi še uspešnejšega gospodarstva ter
tesnejše povezave z vsemi podjetji!

» Autopromet « Novo mesto

želi svojim odjemalcem mnogo uspehov v letu 1954 pri delu
za socializem in boljše življenje!

„TEKSTILANA“, tovarna sukna Kočevje

čestita vsemu delovnemu ljudstvu in mu želi ob novem letu
mного uspehov pri dvigu gospodarskega napredka!

Nudimo kvalitetno blago po najnižjih dnevni cenah. — Oglejte
si naše zaloge!

Delovnim kolektivom, za-
družnikom in ostalemu pre-
bivalstvu Bele krajine
čestita srečno novo leto

Kmetijska zadruga
Črnomelj

Delovnemu ljudstvu, podjetjem, ustanovam, mno-
žičnim organizacijam in kmečkim zadrugam
želi mnogo uspehov v delu za socializem in srečno
delovnega ljudstva

OKRAJNI KOMITE ZVEZE KOMUNISTOV
SLOVENIJE — KOČEVJE

Ob novem letu 1954 čestita vsem delovnim ljudem in
želi veliko uspehov

Državno trgovsko podjetje Trebnje

Oglasite se v naši trgovini, kjer boste vpljudno postre-
ženi z vsem, kar potrebujete!

Kmetijska zadruga
Trebnje

s svojimi poslovalnicami

želi srečno novo leto

svojim članom, odjemalcem
in delovnim kolektivom!

Uprava za ceste LRS - tehnično vodstvo Novo mesto

čestita ob novem letu vsemu delovnemu ljudstvu in
mu želi pri nadaljnjem gospodarskem dvigu mnogo
uspehov!

Trgovsko podjetje en gros

Rog

Tekstil, galanterija in prehrana

Vsem svojim odjemalcem — trgovskim podjetjem, kmetijskim
zadrugam in potrošnikom

ŽELI USPEHA POLNO NOVO LETO

1954

DELOVNI KOLEKTIV

OGLEJTE SI NAŠO BOGATO IZBIRO!

Vsem svojim cenjenim
odjemalcem in delovnim
kolektivom želimo v
novem letu mnogo uspe-
hov in zadovoljstva!

SPLOŠNO TRGOVSKO
PODJETJE

Črnomelj

Okrajna združna zveza s trgovskim podjetjem NOVO MESTO

čestita vsem svojim članicam in združnikom k
novemu letu z željo, da se bodo tudi v bodoče
z razvijanjem združništva in pospeševanjem
kmetijskih panog krepili temelji naše politične
in gospodarske socialistične skupnosti!

V letu 1954: V vsako hišo

„Dolenjski list“

Gostinsko podjetje

pri

„ROGU“ — KOČEVJE

želi vsem svojim gostom in prebivalcem partizanske
Kočevske zadovoljstva in uspehov v novem letu!

Rudarjem po vsej naši domovini, delovnim mno-
žicam in ljudstvu Kočevske

pošiljamo borbene pozdrave in želimo v novem letu
1954 mnogo uspehov!

Rudnik rjavega premoga

KOČEVJE

Vsem delovnim ljudem partizanske Bele krajine in
ostalemu delovnemu ljudstvu želimo v novem letu
mного uspehov!

Belokrajinska „ŽELEZOLIVARNA“ Črnomelj

Novo leto pričakujemo v velikih pripravah za pove-
čanje našega obrata.

Delovnemu ljudstvu
naše domovine, svojim
odjemalcem in poslovnim
prijateljem — želi
uspehov polno
novo leto 1954

Industrija perila Novo mesto

Vsem svojim odjemalcem
želi v letu 1954
mного uspehov

Državno trgovsko
podjetje

MIRNA PEČ

Tekstilno in špecerijsko
blago — nizke cene!

TOVARNA SADNIH IZDELKOV

„BELSAD“

ČRNO MELJ

čestita svojim odjemalcem in vsemu delovnemu
ljudstvu naše domovine ter jim želi uspehov polno
NOVO LETO 1954!

Cestitamo vsemu delovnemu ljudstvu in mu želimo
veliko uspehov v borbi za gospodarski razvoj in dvig
socialistične zavesti!

KMETIJSKA ZADRUGA RIBNICA
NA DOLENJSKEM

Vsem svojim odjemalcem, dobaviteljem in delov-
nemu ljudstvu

želi ob novem letu 1954 mnogo uspehov

»KERAMIKA«, TOVARNA SAMOTNIH PEČI
NOVO MESTO

Delovnim kolektivom Bele krajine in vse Dolenjske, mno-
žičnim organizacijam, predstavnikom ljudske oblasti in
našim poslancem

ŽELIMO POLNO USPEHOV PRI DELU ZA BLAGINJO
DELOVNEGA LJUDSTVA!

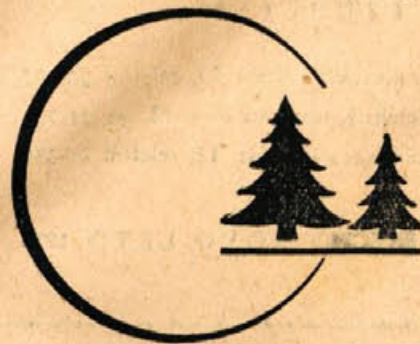
LESNA INDUSTRIJA

„Zora“ - Črnomelj

Delovni kolektiv

LESNO INDUSTRIJSKEGA PODJETJA NOVO MESTO

čestita vsem svojim odjemalcem in delovnim ljudem v naši državi in želi v novem letu 1954 mnogo uspehov pri gospodarskem napredku!

S svojimi žagarskimi obrati nudi rezan les smreke in jelke, javorjev in bukov parjen in neparjen les, zaboje, hrastove in bukov parkete, ž. manje za kurjavo in celulozo ter krajnike
Opravlja uslužnostne vožnje s svojimi težkimi kamioni po najnižjih dnevni cenah
Za vsa naročila se obračajte na
LIP NOVO MESTO komercialni oddelek, telefon 109

DELOVNEMU LJUDSTVU BELE KRAJINE
VELIKO USPEHOV V BORBI ZA GOSPODARSKI, POLITICNI
IN KULTURNI NAPREDEKI

BELA KRAJINA JE BILA ENOTNA V BORBI — NAJ
BO ENOTNA TUDI V DELU IN NAPORIH ZA IZGRADNJO
SOCIALIZMA!

Okrajni ljudski odbor

ČRNOMELJ

Okrajna lekarna
Novo mesto

čestita vsem delovnemu
ljudstvu in želi uspehov
polno novo leto!

Hotel »METROPOL«
Novo mesto

želi vsem svojim gostom
srečno in uspehov polno
novo leto!

Vsem delovnim kolektivom
in prebivalcem svoje občine
želi srečno novo leto 1954

Občinski ljudski
odbor Velika Loka

Kmetijsko gospodinjstva šola Mala Loka

želi vsem delovnim ljudem srečno novo leto 1954 —
polno delovnih uspehov!

Ob vstopu v novo leto 1954

se s ponosom oziramo na dela, ki smo jih opravili
v preteklem letu — v novem letu pa se bomo
še bolj borili za dvig in gospodarski napredek
prebivalstva partizanskega Novega mesta.

Iskreno čestitamo vsem delovnim ljudem!

LJUDSKI ODBOR MESTNE OBČINE
NOVO MESTO

DELOVNI KOLEKTIV

MIZARKEGA PODJETJA - MIRNA

ŽELI OBILO USPEHOV V NOvem LETU 1954 vsem svojim
cenjenim odjemalcem in dobaviteljem!

PREDNO SE ODLOČITE ZA NAKUP, OGLEJTE SI NASO
STALNO ZALOGO POHISTVA!

Svojim požrtvovalnim delavcem, naročnikom
in vsem delovnemu ljudstvu želi v
novem gospodarskem letu 1954
mного uspehov in zadovoljstva

Gradbeno in obnovitveno podjetje GOP Novo mesto

VELIKO USPEHA V NOvem LETU
ŽELIMO VSEM PODJETJEM IN
USTANOVAM, KI SODELUJEJO
PRI NAŠEM IZVOZU!

IZVAŽAMO: ŽAGAN LES, GOZDNE
PROIZVODE IN FINALNE IZDELKE
TER OPRAVLJAMO VSE POSLE
MEDNARODNE ŠPEDIČJE Z LE-
SOM, KI SE IZVAŽA PO MORJU

Slovenijales

PODJETJE ZA IZVOZ LESA IN LESNIH PRODUKTOV
LJUBLJANA Titova 1/a — telefon: 20-563

UPRAVNI ODBOR IN DELAVSKI SVET
SPLOŠNO GRADBENEGA PODJETJA

»PIONIR« NOVO MESTO

ŽELI SREČNO IN USPEŠNO NOVO LETO 1954 v borbi za
izgradnjo socializma vsem članom delovnega kolektiva ter ostalim
delovnim kolektivom Dolenjskem!

Vsem svojim članom, odje-
malcem in dobaviteljem želi
srečno in uspehov polno
novo leto

Kmetijska zadruga
Šentrupert

Srečno novo leto
želi vsem svojim gostom
Karlo Smid
frizer in brivec
Bršljin — Novo mesto

Srečno in uspehov polno novo leto
želi svojim odjemalcem in dobaviteljem

TRGOVSKO PODJETJE »PREHRANA«
NOVO MESTO

MIZARSTVO NOVO MESTO

čestita ob novem letu svojim odjemalcem in vsem
delovnim kolektivom!

Izdeluje vsa v stroko spadajoča stavbna in pohi-
štvena dela — oprema lokalov — tapetništvo

Zidarsko tesarsko
podjetje »Remont«
Mirna na Dolenjskem
izdeluje cementne cevi raz-
nih dimenzij. Dobra kvali-
teta — solidne cenel
Srečno novo leto
vsem delovnim ljudem!

Državno trgovsko
podjetje Mirna
želi srečno novo leto
vsem odjemalcem!

★
Oglejte si naše zaloge!

Mestno kleparsko
podjetje Kočevje
s poslovalnico
v Ribnici

čestita za novo leto
vsem svojim odjemalcem
in dobaviteljem!

Vsem svojim članom in
ostalim želi srečno novo leto
in mnogo uspehov
Kmetijska zadruga
Mokronog
s svojimi odseki

Mного uspehov v skupnih naporih za našo
socialistično izgradnjo
želi vsem delovnim množicam

»Elektro« Novo mesto s svojim obratom v Črnomlju

Vsem Kmetijskim zadrugam, zadržnikom in poslov-
nim prijateljem čestita za novo leto in želi uspehov pri
gospodarskem napredku

Zadružno trgovsko podjetje Črnomelj

Mного sreče, uspehov in zadovoljstva želim vsem naročnikom,
bralcem in sodelavcem!

Uredništvo in uprava Dolenjskega lista Novo mesto

GRADBENO PODJETJE

»Krka« - Novo mesto

želi svojemu delovnemu kolektivu, vsem naročnikom in dobavi-
teljem ter ostalemu delovnemu ljudstvu

SREČNO IN USPEHOV POLNO NOVO LETO 1954!

Vsem članom našega kolektiva
in delovnim kolektivom, vsem
odjemalcem in poslovnim pri-
jateljem

čestitajo srečno in uspehov
polno novo leto

1954

MOKRONOG na Dol.

OBČINSKA
PODJETJA

REMONT
TRGOVNA
PEKARIJA
MESARIJA
VRBOPLETARSTVO
ČEVJARSTVO

**Upravni odbor „NOVOMESKE“
OPEKARNA ZALOG v prvem letu
nove proizvodnje po obnovi in
uspešni dovršitvi letnega plana**

Čestita
svojim poštovanim delavcem in vsem
odjemalcem ter želi v novem gospodar-
skem letu mnogo uspehov pri nadaljnji gra-
ditvi socializma!

**Stano na žutog ZIDAKI in STREŠNIKI PO DNEVNIH
CENAH.**

Se vljudno priporočamo!

Gostinsko podjetje Črnomelj

želi vsem svojim gostom srečno in
uspehov polno novo leto ter se toplo
priporoča za nadaljnjo naklonjenost!

Solidna postrežba!

Nizke cene!

Srečno NOVO LETO 1954
vsem odjemalcem

Občinsko krojaško
podjetje Trebnje

Vsem svojim cenjenim odjemalcem in
dobaviteljem želi srečno in uspeha polno
NOVO LETO 1954

**INDUSTRIJA OBUTVE
NOVO MESTO**

Vsem članom našega kolektiva in drugih delovnih kolektivov,
vsem odjemalcem in ostalim poslovnim prijateljem
ČESTITA SREČNO NOVO LETO 1954

Destilacija in promet alkoholnih pijač Mirna na Dolenjskem

BORIMO SE ZA VEČJE DELOVNE USPEHE!

DELOVNI KOLEKTIV

Rudnika riavega premoga

KANIZARICA - POŠTA ČRNOMELJ

ČESTITA K NOVEMU LETU 1954

VSEM U DELOVNEMU LJUDSTVU,
POSEBNO PA SVOJIM ODJEMALCEM,
KI SE JIM PRIPOROČA IN JAMČI S
SVOJO ZNATNO IZBOLJŠANO KVA-
LITETO IN SOLIDNO DOBAVO!

ELEKTROTEHNA

ELEKTROTEHNIČNO PODJETJE
LJUBLJANA

Uprava: Parmova ulica šte. 33, telefon 20-092
Prodajni oddelek: Kotnikova šte. 12, tel. 21-706
Skladišče: Kotnikova ulica št. 12, telefon 21-350

ZELI SREČNO NOVO LETO 1954

V velikem novoletnem nagradnem žrebanju vam nudimo zastoni ŽENSKO KOLO

in naslednje praktične dobite:

kamgarn za moško obleko — volneno blago — jedilni pribor
iz nerjavečega jekla — kavni servis — pletenine — perilo —
več ročnih vozličkov — ženske gozdarje — 12 porcelanastih
krožnikov — električne kuhalnike in grelce — kuhinjsko
posodo — 50 kg bele moke itd., itd.

Poleg brezplačnega nezgodnega zavarovanja so vsi redni
naročniki »Dolenjskega lista«, ki imajo v redu poravnano
naročnino, vsako leto deležni velikega nagradnega žrebanja.
Letos bomo razdelili 24 praktičnih daril v skupni vrednosti
nad 150.000 din. — Darila bodo po 1. januarju razstavljena
v prostorih novomeške veletrgovine »ROG« na Glavnem trgu.
Žrebanje bo v prvih dnevih februarja.

Danes smo priložili vsem rednim naročnikom čekovne
položnice. Naročnina za leto 1954 znaša:

celoletna . . . . . 480.— dinarjev
polletna . . . . . 240.— dinarjev

Za inozemstvo znaša celoletna naročnina 3 amer. dolarje.

Zagotovite si brezplačno nezgodno zavarovanje in ude-
ležbo na velikem novoletnem nagradnem žrebanju s pravo-
časnim vplačilom naročnine!

OBČINSKA PODJETJA DOLENJSKE TOPLICE

TRGOVINA, GOSTILNA, MESARIJA
PEKARIJA IN KLEPARSTVO

ZELE SVOJIM ODJEMALCEM IN GOSTOM
SREČNO NOVO LETO 1954!

Ključavn čarstvo in kovačija

NOVO MESTO

ČESTITA VSEM ODJE-
MALCEM ZA NOVO
LETO 1954!

MESTNA
PARNA
PEKARNA
ČRNOMELJ

ZELI VSEM SVOJIM
ODJEMALCEM SREČNO
NOVO LETO 1954!

OB VSTOPU V NOVO GOSPODARSKO
LETO 1954

ZELI VSEM SVOJIM ODJEMALCEM IN
DOBAVITELJEM MNOGO USPEHOV PRI
GOSPODARSKEM NAPREDKU

DELOVNI KOLEKTIV!

TRGOVSKO PODJETJE

»ŽELEZNINA«
NOVO MESTO

ELEKTROTEHNIČNO
PODJETJE

NOVO MESTO

Glavni trg 30 - tel. 126
ZELI V NOVEM LETU
MNOGO USPEHOV!

Izvršuje električne inštalacije,
popravlja električne
stroje in naprave.

KMETIJSKA
ZADRUGA ŠKOCJAN

s trgovskimi in obrtnimi
obrabi:

gostilno, pekarijo in
mesarijo

ZELI SREČNO NOVO
LETO VSEM SVOJIM
ODJEMALCEM!

VSEM SVOJIM ODJEMALCEM, DOBAVITE-
LJEM IN DELOVNIM KOLEKTIVOM
ZELI SREČNO IN USPEHOV POLNO
NOVO GOSPODARSKO LETO 1954!

TOVARNA
LESNIH
IZDELKOV
NOVO MESTO

SREČNO IN USPEHA
POLNO

NOVO LETO 1954 ZELI
VSEM DELOVNIM
LJUDEM

KAMNOSESTVO IN
CEMENTNI IZDELKI
NOVO MESTO

VSEM SVOJIM ODJE-
MALCEM ZELI SREČNO
IN USPEHA POLNO

novo leto 1954

VODOVODNO
INSTALACIJSKO
PODJETJE
NOVO MESTO

SREČNO in
uspeha polno
NOVO
LETO 1954
ZELI
KOLEKTIV

Trgovskega podjetja »PETROL« — NOVO MESTO
VSEM ODJEMALCEM GORIVA IN MAZIVA
Obveščamo potrošnike, da je nov delovni čas na črpalki in
v DETALJNI TRGOVINI NA GLAVNEM TRGU
od 7.—19. ur nepretrgoma

OB PREVZEMU SLAŠČICARNE

ZELI MESTNA PEKARNA SREČNO
novo leto 1954

IN SE PRIPOROČA ZA OBILEN OBISK!
Dnevno sveže pivco! Zmerne cenel

Mestna pekarna in slaščičarna
NOVO MESTO

OBČINSKI LJUDSKI ODBOR
GOTNA VAS

in občinsko zidarsko-tesarsko podjetje

ZELITA VSEM DELOVNIM LJUDEM
IN SVOJIM OBČANOM
SREČNO IN USPEHA POLNO NOVO LETO!

OB VSTOPU V NOVO LETO 1954 POZDRAVLJAMO
DELOVNO LJUDSTVO NAŠEGA OKRAJA IN VSE
DOMOVINE TER MU ZELIMO NOVIH ZMAG V BORBI
ZA SOCIALIZEM!

NAJ ŽIVI ZVEZA KOMUNISTOV JUGOSLAVIJE — NASH
VODITELJICA V SOCIALIZMU!

PISRČEN POZDRAV DRAGEMU MARSALU TITU —
LJUBLJENCU NASIH NARODOV!

Okrajni ljudski odbor NOVO MESTO

Vsem članom svojega delovnega kolektiva, odjemalcem in
poslovnim prijateljem ter delovnemu ljudstvu po vsej
domovini

ZELIMO SREČNO IN USPEHOV POLNO NOVO LETO 1954!

„NOVOTERS“

tekstilna tovarna
NOVO MESTO

TUDI V NOVEM GOSPODARSKEM LETU SE BOMO BORILI
ZA BOLJSO KVALITETO NASIH IZDELKOV IN ZA VEČJO
IZBIRO BLAGA!

Gozdno gospodarstvo Novo mesto

z gozdnimi upravami:

ČRNOMELJ, POLJANE, STRAZA, ČRMOSNJICE, NOVO
MESTO IN MOKRONOG

ZELI SVOJIM DELAVCEM, NAMEŠČENCEM IN VSEM U
DELOVNEMU LJUDSTVU NASH DOMOVINE SREČNO IN
USPEHOV POLNO NOVO LETO 1954!